

Евразия
СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ

«Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар кеңесінің шешімімен
2026 жылғы «14» ~~ноябрь~~ **ноябрь** Хаттама

**«CREDIT CASCO» АВТОМОБИЛЬ КӨЛІГІН ЕРІКТІ
САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ
(ЖАҢА РЕДАКЦИЯДА БАЯНДАЛҒАН)**

Алматы 2026 ж.

МАЗМҰНЫ

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ.....	4
3. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫ	4
4. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ	5
5. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ.....	10
6. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ. ФРАНШИЗА.....	11
7. САҚТАНДЫРУ ПОЛИСІН ЖАСАУ ТӘРТІБІ	11
8. САҚТАНДЫРУ ПОЛИСІНІҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ	13
9. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ.....	13
10. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ.....	13
11. САҚТАНДЫРУ ПОЛИСІНІҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ КЕЗЕҢІНДЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІНІҢ ҰЛҒАЮЫНЫҢ САЛДАРЫ.....	17
12. САҚТАНУШЫНЫҢ (САҚТАНДЫРЫЛУШЫНЫҢ) САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ІС-ӘРЕКЕТТЕРІ.....	18
13. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ЗАЛАЛ МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ.....	19
14. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫҢ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ.	22
САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТARTУ ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ МЕРЗІМІ.....	22
15. САҚТАНУШЫНЫҢ ШЫҒЫНДАРДЫ ӨТЕУ ҚҰҚЫҚТАРЫНЫҢ САҚТАНДЫРУШЫҒА АУЫСУЫ (СУБРОГАЦИЯ)	28
16. САҚТАНДЫРУ ПОЛИСІН ТОҚТАТУ ШАРТТАРЫ.....	28
17. ҚОСЫМША ШАРТТАР.....	29

1. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Осы «Credit Casco» автомобиль көлігін ерікті сақтандыру ережелерінің (бұдан әрі - Ережелер/Сақтандыру ережелері) шарттарында «Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ (бұдан әрі - Қоғам) бұдан әрі Сақтандырушы деп аталады, Сақтандырушы Сақтанушыны Сақтандыру ережелеріне қосу жолымен және Сақтанушыға Сақтандыру полисін бере отырып, автомобиль көлігін ерікті сақтандыру шарттарын жасайды.

1.2. Сақтандыру полистері жеке (азаматтығына қарамастан) және заңды тұлғалармен (меншік нысанына қарамастан) жасалады. Аталған тұлғалар бұдан әрі - Сақтанушы деп аталады.

1.3. Осы Сақтандыру ережелері автомобиль көлігін ерікті сақтандыру класы аясында жасалған.

1.4. Ережелерде мынадай терминдер мен анықтамалар пайдаланылады:

1) **Сақтандырылушы** – өзіне қатысты сақтандыру жүзеге асырылатын тұлға. Сақтандыру полисінде көрсетілген сақтандырылған тұлғалар Сақтандырылушылар болып табылады.

2) **Пайда алушы** – Сақтандыру полисіне сәйкес сақтандыру төлемін алушы болып табылатын тұлға. Сақтанушы Пайда алушы болып табылады.

3) **Франшиза** - сақтандыру шарттарында көзделген сақтандырушыны белгілі бір мөлшерден аспайтын залалды өтеуден босату.

Шарт қойылмайтын франшиза кезінде залал барлық жағдайларда белгіленген соманы шегере отырып өтеледі. Франшиза сақтандыру сомасына пайызбен, немесе абсолюттік мөлшерде белгіленеді.

4) **Автомобиль көлігі (көлік құралы, КҚ)** - жолдармен жүруге және онда орнатылған адамдарды, жүктерді немесе жабдықтарды тасымалдауға немесе онда орнатылған адамдарды, жүктерді немесе жабдықтарды, оның ішінде троллейбустарды қоса алғанда, жолдармен сүйретуге арналған механикалық көлік құралы;

5) **Жол** - көлік құралдарының қозғалысы үшін жайластырылған немесе ыңғайластырылған және пайдаланылатын жердің барлық бөлінген жолағы не жасанды құрылыстың үсті. Жол бір немесе бірнеше жолдың жүру бөліктерін, сондай-ақ трамвай жолдарын, тротуарларды, жол жиектерін және олар болған кезде бөлу жолақтарын қамтиды;

6) **Бағалаушы** - бағалау қызметін жүзеге асыруға лицензиясы бар және міндетті түрде бағалаушылар палаталарының бірінің мүшесі болып табылатын жеке немесе заңды тұлға;

7) **Мамандандырылған техникалық қызмет көрсету станциясы (Мамандандырылған ТҚКС)** – Сақтандыру ережелерінің мәтінінде Сақтандырушы ұсынған және/немесе онымен келісілген сервис орталығы түсініледі;

8) **КЖ және ТҚ** – қылмыстық жолмен алынған кірістерді жылыстату және терроризмді қаржыландыру.

1.5. Сақтандыру полисі бойынша Сақтандырушы Сақтандыру полисінде көзделген сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушыға немесе пайдасына Сақтандыру полисі жасалған өзге тұлғаға (Пайда алушыға) Сақтандыру полисінде белгіленген сақтандыру сомасы шегінде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға міндеттенеді.

1.6. Қазақстан Республикасының іс-әрекетке қабілетті азаматтары, шетел азаматтары, азаматтығы жоқ адамдар Сақтандырылушылар мүмкін.

1.7. Сақтандырылушының пайдасына Сақтандыру полисін жасау Сақтанушыны осындай Сақтандыру полисі бойынша міндеттерді орындаудан босатпайды.

1.8. Сақтанушыда, Сақтандырылушыда және/немесе автомобиль көлігін басқаруға рұқсат берілген тұлғада автомобиль көлігін басқару кезінде өзімен бірге болуы тиіс:

- жүргізушінің жеке басын куәландыратын құжаты болған кезде Қазақстан Республикасында берілгендерді қоспағанда, көлік құралын жүргізу құқығына жүргізуші куәлігі не жүргізуші куәлігінің орнына берілген уақытша куәлік;

- Қазақстан Республикасында берілгендерді қоспағанда, көлік құралын мемлекеттік тіркеу туралы куәлік немесе көлік құралына меншік құқығы туралы куәландыратын құжат.

1.9. Сақтанушы, Сақтандырылушы болып табылмайтын Сақтандырылушы, Пайда алушы автомобиль көлігін сақтандыру кезінде осы автомобиль көлігін сақтауға мүдделі болуға және көлік құралын пайдалануға тиіс:

- 1) меншік құқығында;
- 2) жедел басқару немесе шаруашылық жүргізу құқығында;
- 3) сенімгерлікпен басқару немесе өзге заңды негіздеме бойынша;
- 4) сенімхат бойынша;
- 5) жолсапар парағы бойынша.

1.10. Сақтанушыда, Сақтанушы болып табылмайтын Сақтандырылушыда немесе Пайда алушыда сақтандырылған автомобиль көлігін сақтауға мүдделі болмаған кезде жасалған сақтандыру полисі жарамсыз.

2. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

2.1. Сақтанушының (Сақтандырылушының) автомобиль көлігін иеленуге, пайдалануға және билік етуге, сондай-ақ Сақтандыру полисінде айқындалған сақтандыру жағдайлары нәтижесінде оны жоғалту (жою) немесе зақымдау тәуекеліне байланысты мүліктік мүдделері сақтандыру объектісі болып табылады.

2.2. Сақтандыруға Қазақстан Республикасында тіркелген (мемлекеттік тіркеуге жататын) көлік құралдары қабылданады.

3. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫ

3.1. Сақтандыру жағдайы - оның басталу ықтималдығы мен кездейсоқ белгілеріне ие оқиға, оның басталуына байланысты Сақтандырушының Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндеті туындайды.

3.2. Осы Сақтандыру ережелеріне сәйкес жасалған Сақтандыру полисі бойынша мынадай тәуекел сақтандырылады:

Мынадай оқиғалар нәтижесінде автомобиль көлігінің **жоғалуы (жойылуы) немесе зақымдануы:**

1) **жол-көлік оқиғасы (ЖКО):** жолда автомобиль көлігінің қозғалысы барысында және оның қатысуымен орын алған оқиға, оның нәтижесінде басқа автомобиль көлігімен соқтығысу, қозғалып келе жатқан немесе қозғалмай тұрған заттарды (құрылыстарды, кедергілерді, құстарды, жануарларды) қағып кету (соғу), басқа көлік құралының қозғалыссыз тұрған сақтандырылған көлік құралына соғылуы, аударылуы, суға кетуі;

2) **үшінші тұлғалардың құқыққа қарсы іс-әрекеттері:** угон, разбой, грабеж, кража, поджог или подрыв автомобильного транспорта и уничтожение либо повреждение, связанное с угоном, разбоем, грабежом, кражей, поджогом или подрывом либо попыткой угона, разбоя, грабежа, кражи, поджога или подрыва автомобильного транспорта;

3) **дүлей апаттар¹:** дауыл, теңіз дауылы, бұршақ, найзағайдың түсуі, жер сілкінісі, таудың опырылуы, көшкін, су тасқыны, су басу;

4) **өзге де күтпеген оқиғалар:** өзге де күтпеген оқиғалар: өрт, жарылыс, мұздың астына түсіп кету, су құбыры, жылу беру немесе кәріз жүйелерінің зақымдануы, алда келе жатқан автомобиль көлігінің дөңгелектерінің астынан ұшқан тастардың тиюі, автомобиль көлігіне

¹ Дүлей апат – салдарынан төтенше жағдай туындаған апат.

бөгде объектінің немесе заттың құлауы немесе түсуі, атап айтқанда: ғимараттар мен құрылыстардың шатырларынан шатыр темірінің, қардың немесе мұздың құлауы, бағаналардың, ағаштардың және олардың бұтақтарының құлауы;

5) **жеңіл алынатын бөлшектерді ұрлау**, атап айтқанда: айналар, әйнек тазалағыштар, дөңгелектер/сыртқы қосалқы дөңгелек, антенналар, молдингтер, эмблемалар (белгілер), терезе дефлекторлары.

3.3. Сақтанушы қосымша опция таңдауға құқылы. Сақтанушының таңдауы Сақтандыру полисінде қосымша опцияның болуымен расталады. Опциялардың мазмұны:

1) **1-опция: Мамандандырылған ТҚКС-та жөндеу** - бұл опция көлік құралы зақымданған кезде ғана қолданылады және сақтандырылған көлік құралы толық жойылған жағдайларға қолданылмайды. Мамандандырылған ТҚКС-да жөндеу жүргізілген кезде амортизациялық тозу есепке алынбайды және сақтандыру төлемінен шегерілмейді. Сақтандыру тек Сақтандырушы таңдаған мамандандырылған ТҚКС-да жүргізілетін жөндеуді ғана қамтиды.

2) **2-опция: ЖКО орнына эвакуатор (Сақтанушы көрсеткен межелі жерге дейін бір жолғы тасымалдау)**. Бұл опция тек сақтандырылған көлік құралына ғана қолданылады. Осы опцияға сәйкес, сақтандыру жағдайы орын алғаны туралы Сақтанушы хабарлаған кезде эвакуатор қызметінің құнын Сақтандырушы төлейді.

3) **3-опция: Сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін сақтандыру сомасын қалпына келтіру**. Осы опцияға сәйкес, көлік құралы толық жойылған жағдайда толық көлемде төлем жүзеге асырылған жағдайды қоспағанда, сақтандыру төлемі жасалғаннан кейін сақтандыру сомасының мөлшері азайтылмайды.

4) **4-опция: Сақтандырылушының кінәсінен емес ЖКО туындаған кезде франшиза туралы шарт қолданылмайды**, мынадай шарттар сақталған кезде:

а) Сақтандырылушы екі және одан да көп көлік құралының соқтығысуы кезінде болған ЖКО-ға кінәлі емес;

б) ЖКО кінәлісі анықталған;

в) сақтандырылған көлік құралының ішінара ғана зақымдануы орын алған;

г) Сақтандырылушы сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға суброгация тәртібімен талап ету құқығының Сақтандырушыға өтуін құжатпен қамтамасыз етті. Шарт қойылмайтын франшизаны қолданбау туралы талап сақтандырылған көлік құралы толық жойылған кезде қолданылмайды.

3.4. Осы баптың 3.2-тармағында көрсетілмеген оқиғалар сақтандыру жағдайы болып табылмайды және олар бойынша Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырмайды. Сонымен қатар, табиғи апаттардың, үшінші тұлғалардың заңсыз әрекеттерінің және өзге де күтпеген оқиғалардың тізбесі кеңейтілген түрде түсіндіруге жатпайды.

4. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУДЫ ШЕКТЕУ

4.1. Автомобиль көлігінің мынадай түрлері сақтандыруға қабылданбайды:

1) техникалық ақаулы;

2) жинақтамасы бұзылған – конструкциясында қарастырылған бір немесе бірнеше шанақ бөлшектері (капот, есік, шанақтың немесе кабинаның есік құлпы, цистерна мойнының бекіткіші, жанармай бағының тығыны) жоқ немесе бір немесе бірнеше әйнегі, сыртқы жарық шамдары, дөңгелектері, шиналары жоқ көлік құралдары;

3) шанақ пен лак-бояу жабынының едәуір коррозиялық немесе механикалық зақымдануы бар автомобиль көлігі. Шанақтың едәуір коррозиясы деп металдың түсуімен немесе дәнекерленген қосылыстардың коррозиясымен өтпелі коррозия түсініледі. Едәуір

механикалық зақымданулар деп нәтижесінде автомобиль көлігі пайдалануға жарамсыз болған механикалық зақымданулар түсініледі;

4) шанағының, қозғалтқышының нөмірі жоқ не олар тіркеу құжаттарына сәйкес келмейтін автомобиль көлігі;

5) Қазақстан Республикасына кіру кезінде кедендік ресімдеу рәсімінен өтпеген автомобиль көлігі;

6) сақтандырылған автомобиль көлігінде болған антикварлық және бірегей заттар, бағалы металдардан, жартылай бағалы және сәндік тастардан жасалған бұйымдар, коллекциялар, қолжазбалар, суреттер, діни ғибадат заттары, ақша белгілері, бағалы қағаздар, құжаттар, фотосуреттер, атыс қаруы мен жарылғыш заттар, сондай-ақ Сақтандырылушыға және оның отбасы мүшелеріне тиесілі емес заттар немесе сатуға арналған не кәсіпкерлік қызметке байланысты заттар;

7) автомобильде орнатылған антирадарлар, автомагнитолдың алмалы-салмалы панельдері, алмалы-салмалы автомагнитолдар, бейне техника, компьютерлер және басқа да ұқсас жабдықтар (егер олар қосымша жабдық ретінде сақтандырылмаса);

8) сақтандырылған көлік құралының зауыттық жиынтығына кірмейтін кез келген мүлік, сыртқы айналар (егер олар қосымша опция бойынша сақтандырылмаған болса).

4.2. Сақтандыруға жатпайды, ал Сақтандыру полисі жасалған жағдайда сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды, егер:

1) автомобиль көлігі каршеринг үшін пайдаланылатын болса;

2) автомобильный транспорт используется автобусными парками, автобазами, автохозяйствами, коммунальными службами, службами доставки продуктов питания и др., а также в качестве такси.

4.3. Сақтанушы осы ережелерге сәйкес Сақтандыру полисін жасай отырып, мыналарға кепілдік береді:

1) автомобиль техникалық ақаусыз екендігіне;

2) автомобильдің жинақтамасының бұзылмағанына;

3) автомобильдің шанағы мен лак-бояу жабынының едәуір коррозиялық немесе механикалық зақымдануы жоқ. Шанақтың едәуір коррозиясы деп металдың түсуімен немесе дәнекерленген қосылыстардың коррозиясымен өтпелі коррозия түсініледі. Едәуір механикалық зақымданулар деп автомобиль көлігі пайдалануға жарамсыз болған кезде механикалық зақымданулар түсініледі;

4) автомобильдің шанақ, қозғалтқыш нөмірі, сондай-ақ шанақ және қозғалтқыш нөмірі тіркеу құжаттарында көрсетілген деректерге сәйкес келеді;

5) автомобиль Қазақстан Республикасына кіру кезінде кедендік ресімдеу рәсімінен өтті.

4.4. Егер автомобиль көлігінің жоғалуы (жойылуы) немесе зақымдануы төменде көрсетілген бір немесе бірнеше фактілер болған кезде болса, сақтандыру жағдайы болып табылмайды және Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырмайды:

1) соғыс; басып кіру; шет мемлекеттің дұшпандық іс-әрекеттері; әскери немесе соларға ұқсас операциялар (соғыс жарияланғанына немесе жарияланбағанына қарамастан) немесе азаматтық соғыс;

2) бүлік; ереуілдер; локауттар; халық көтерілісіне дейін көлемге ие болатын немесе өсетін азаматтық тәртіпсіздіктер; бүлік; азаматтық толқулар; әскери бүлік; төңкеріс; билікті әскери басып алу немесе озбырлықпен басып алу; тәркілеу; мүлікті реквизициялау немесе мемлекет иелігіне алу; лаңкестік акциялар²;

² «Лаңкестік акция» - терроризм мақсаттарына қол жеткізуге және террористік сипаттағы өзге де қылмыстар жасауға бағытталған әрекеттердің жиынтығы.

- 3) радиоактивті сәулелену немесе радиоактивті отынмен немесе атом отынын жағудан болған радиоактивті қалдықтармен ластану;
- 4) Сақтанушының немесе Сақтандырылушының не автомобиль көлігін басқаруға жіберілген өзге де тұлғалардың қасақана іс-әрекеттері;
- 5) Сақтанушының, Сақтандырылушылардың немесе басқаруға жіберілген өзге де тұлғалардың алкогольдік, уыттылық немесе есірткілік мас болу күйінде немесе қолданылуы автомобиль көлігін басқаруға қарсы көрсетілгендердің дәрі-дәрмектерінің әсерімен жүргізуі;
- 6) автомобиль көлігін басқару не тиісті санаттағы автомобиль көлігін басқару құқығына жүргізуші куәлігі жоқ тұлғаға беру;
- 7) Сақтандырылушы ретінде Сақтандыру полисінде көрсетілмеген тұлға автомобиль көлігін басқарған кезде;
- 8) автомобиль көлігін сынақтарда, спорттық немесе оқу мақсаттарында пайдалану;
- 9) автомобиль көлігін заңсыз мақсаттарда немесе Сақтандыру полисінде көрсетілгеннен өзгеше мақсаттарда пайдалану;
- 10) Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз автомобиль көлігін жалға, лизингке немесе прокатқа беру;
- 11) Сақтанушының, Сақтандырылушының немесе басқаруға жіберілген өзге де тұлғаның автомобиль көлігін (көлік құралдарын) пайдалану ережелерін бұзуы, оның ішінде белгіленген тәртіппен техникалық байқаудан өтпеген техникалық ақаулы автомобиль көлігін, автомобиль көлігін пайдалану, сондай-ақ өрт қауіпсіздігі қағидаларын, өрт қауіпті және жарылыс қауіпті заттар мен заттарды тасымалдау және сақтау қағидаларын, сақтандыру жағдайына себеп болған жүктерді тасымалдау кезіндегі қауіпсіздік талаптарын (Жол жүрісі қағидаларына сәйкес) бұзу;
- 12) Сақтандыру аумағынан тыс сақтандыру жағдайы немесе сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу кезеңінің басталуы;
- 13) осы Ережелерде сақтандыру жағдайы ретінде көрсетілмеген оқиғалар;
- 14) Сақтанушы, Сақтандырылушы немесе көлікті басқаруға рұқсат етілген тұлға ЖКО орнын көлікпен немесе көліксіз қалдырған жағдайда, мақсаттарына, ниетіне, себептері мен жағдайларына қарамастан, әкімшілік жауапкершілікке тартылуына немесе тартылмауына байланысты қаралмайды, тек ЖКО орнын қалдыру зардап шеккен тұлғаға медициналық көмек көрсету қажеттілігімен байланысты болған жағдайларды қоспағанда;
- 15) баяу әсер ететін себептер, соның ішінде, бірақ тек онымен шектелмей, тозу, қышқылдану, коррозия, зең, саңырауқұлақ, ылғалды немесе құрғақ шірігендік, біртіндеп нашарлау, жасырын ақаулар, туа біткен кемшіліктер, баяу дамиды деформация немесе бұрмалану, жәндіктер қалдықтары, кез келген паразит/микроб әрекеті және кеміргіштердің зияны, зауыттық ақау;
- 16) шатырдың немесе люктердің ағуы (егер шатыр немесе люктер орын алған сақтандыру жағдайының нәтижесінде зақымданған болмаса) немесе әйнектерді ашық қалдыру;
- 17) жобадағы (дизайндағы), ерекшеліктердегі, өндірістегі, материалдардағы қателер мен есептен жаңылысулар;
- 18) тасымалданатын жүкпен көлік құралының зақымдануы;
- 19) автомобиль көлігінің бөліктерін уақытылы немесе тікелей сақтандыру жағдайынан кейін ұрлау немесе талан-таражға салу;
- 20) дербес орнатылған электр және өзге де жабдықтың, оның ішінде электр сымының немесе дербес орнатылған қосымша жабдықтың тұйықталуынан автомобиль көлігінің ақаулығы салдарынан туындаған өрт;
- 21) автомобиль көлігін көліктің кез келген түрімен тасымалдау/тіркеп сүйрету;

- 22) Автомобиль көлігінің қозғалтқышын жылыту үшін ашық от көздерін пайдалану;
- 23) кез келген себеп бойынша, сақтандыру жағдайы кезінде немесе тікелей оның алдында автомобиль көлігіндегі жолаушылардың жалпы саны автомобиль көлігінің осы моделі үшін белгіленгеннен барынша асып кеткен және/немесе автомобиль көлігін тиеудің шекті нормаларынан асып кеткен;
- 24) сақтандырылған автомобиль көлігін онда қалдырылған тіркеу құжаттарымен (көлік құралын тіркеу туралы куәлікпен және/немесе оның кілттерімен бірге ұрлау (айдап әкету));
- 25) егер бұл ретте сақтандырылған КҚ құлыптарын ауыстыру және сигнализацияны қайта бағдарламалау жүзеге асырылмаса, Сақтандырушыны сақтандырылған КҚ кілттерін жоғалтқаны туралы хабардар етпеу;
- 26) ЖКО кезінде сақтандырылған көлік құралын басқарған сақтандырылушы, жол полициясы қызметкерлері сақтандыру жағдайын ресімдеген сәттен бастап 6 сағат ішінде мас болу мәніне медициналық куәландырудан (сараптамадан) өтпеген;
- 27) жылдың осы уақытына және осы орынға тән әдеттегі ауа райы және табиғи жағдайлардың/құбылыстардың әсер етуі;
- 28) Сақтанушының немесе Сақтандырылушының қасақана, сондай-ақ жәбірленушінің өрескел абайсыздығы нәтижесінде;
- 29) Сақтандырылған көлік құралын құқыққа қарсы иеленген тұлғаның зиян келтіруі нәтижесінде Сақтанушының/Сақтандырылушының жауапкершілігі;
- 30) Автомобиль көлігінің жойылуы немесе зақымдануы көлікті өрттеу немесе жарылыс салдарынан болған жағдайда, егер өрттеу немесе жарылыс үшінші тұлғалардың заңсыз әрекеттерінен туындамаса;
- 31) автокөліктің жарылысы, егер ол жол-көлік оқиғасы орнында болмай, оның салдары болмаған жағдайда, сондай-ақ автокөліктің жарылуы, егер ол үшінші тұлғалардың заңсыз әрекеттерінен туындамаған болса.;
- 32) отын жүйесінің бұзылуы нәтижесінде көлік құралының жануы;
- 33) Сақтандырушының алдын ала жазбаша келісімінсіз сақтандырылған көлік құралының конструкциясына өзгерістер енгізу немесе қосымша жабдықты орнату;
- 34) сақтандырылған көлік құралының сақталуын қамтамасыз ету шараларын қолданбау;
- 35) Сақтандырушының және тәуелсіз сарапшының/бағалаушының зақымданған көлік құралын тексеруіне дейін көлік құралына жөндеу жүргізуі;
- 36) зақымданудың сипаты мен орналасуының мәлімделген оқиғаға сәйкес келмеуі;
- 37) автомобиль көлігінің жоғалуы (жойылуы) немесе зақымдануы отын жүйесінің бұзылуы нәтижесінде көлік құралының тұтануы себебінен болған;
- 38) төмендегілердің нәтижесінде автокөлік құралының жануы:
- жарылыс қаупі бар тұтанғыш заттарды, жанар-жағармай сұйықтықтарын, газ баллондарын және отыны бар канистрлерді тасымалдау;
  - қосымша жабдықтарды, магнитолдарды/күшейткіштерді, сигнализацияны және ресми дилерде орнатылмаған және көлік құралының базалық жиынтығында көзделмеген өзге де қосымша жабдықтарды орнату жолымен электр жүйесіне араласу;
  - көлік құралына газ баллондық қуат беру жүйесін орнату.

4.5. Сақтандыру жағдайы болып табылмайды:

- 1) құрал-саймандар жиынтығын, дәрі қобдишасын, өрт сөндіргішті, апаттық тоқтату белгісін, тұрақты айдап әкетуге қарсы құралдарды ұрлаудан, зақымдаудан, жоюдан туындаған залалдар, егер оларды дайындаушы зауыт орнатса немесе қосымша жабдық ретінде сақтандырылмаса;

2) егер бұл ретте осы сақтандыру жағдайынан туындаған автомобиль көлігінің басқа тораптары мен бөлшектерінің зақымдануы болмаса, шиналардың немесе дөңгелек дискілерінің зақымдануынан болған залалдар;

3) тіркеу белгілерін ұрлаудан туындаған залалдар;

4) автомобиль көлігін пайдалану нәтижесінде оның бөлшектерінің, тораптары мен агрегаттарының сынуынан, істен шығуынан, бқзылуынан, оның ішінде агрегаттардың ішкі қуыстарына бөгде заттар мен заттардың түсуі салдарынан болған залалдар;

5) автомобиль көлігінің, қосымша жабдықтың табиғи тозуымен байланысты шығындар;

6) жүк автомобильдерін, жеңіл автомобильдердің жүк модификацияларын, тіркемелер мен жартылай тіркемелерді сақтандыру кезінде - тентті зақымдаудан немесе ұрлаудан туындаған залалдар;

7) жануарлардың әрекеттерінен және қысқа тұйықталудан туындаған залалдар;

8) Сақтандыру полисінде көрсетілген сақтандыру оқиғасы нәтижесінде алынған сақтандырылған көлік құралының тауарлық құнын жоғалтудан болған залалдар өтелмейді;

4.6. Үшінші тұлғалардың құқыққа қарсы іс-әрекеттері тәуекелі бойынша сақтандыру кезінде Сақтанушы (Сақтандырылушы) сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылуы кезеңінде қамтамасыз етуі тиіс:

1) автомобиль көлігі айдап әкетуге қарсы дабылмен жабдықталуы;

2) автомобиль көлігін қараусыз қалдырған кезде барлық құлыптардың жабылуын, айдап әкетуге қарсы сигналды іске қосуды;

3) көлік құралында техникалық паспортты және кілттерді қалдырмауды.

4.7. Сақтанушы (Сақтандырылушы) осы баптың **4.6-**тармағында көрсетілген шарттарды сақтамаған жағдайда Сақтандырушы сақтандыру жағдайы бойынша, тәуекел бойынша үшінші тұлғалардың құқыққа қарсы әрекеттерінен бас тартуға құқылы.

4.8. Сақтандырушы мыналар үшін сақтандыру төлемін жүзеге асырмайды:

1) жанама және коммерциялық шығындар, оның ішінде тауарларды жеткізу немесе жұмыстарды жүргізу (қызметтер көрсету) мерзімдерінің, келісімшарттар (шарттар) бойынша өзге де міндеттемелердің бұзылуына байланысты шығындар (айыппұлдар, тұрақсыздық айыбы және т.б.), ұтылған пайда; сақтандыру жағдайының салдары болып табылатын өзге де шығыстар (әкімшілік айыппұлдар және өзге де мемлекеттік төлемдер; жалға алынған автомобиль көлігін пайдаланғаны үшін төлемдер; жөндеу кезінде қонақ үйде тұрғаны үшін төлемдер; иссапар шығыстары; табысты жоғалту; тұрып қалудан туындаған шығыстар; тұрақ және күзет төлемдері, зақымданған автомобиль көлігін тасымалдау шығындары (егер Сақтандыру полисінің шарттарына сәйкес Эвакуатор опциясы таңдалмаған болса);

2) моральдық зиян;

3) сот шығындары;

4) тауар құнының жоғалуы.

4.9. Егер Сақтандыру полисін жасау сәтінде сақтандырылған көлік құралдары толық жарамды күйде болмаса және сақтандырылған көлік құралдарын басқарудың және іске қосудың түпнұсқалық кілттерінің, электрондық пульттерінің толық жиынтығы (өндіруші зауыттың жиынтығына сәйкес) болмаса, осы сақтандырумен өтелмейді және Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырмайды.

4.10. Осы Ережелерге сәйкес жазып берілген сақтандыру полисі сақтандырылған көлік құралына мынадай оқиғалар салдарынан немесе болған кезде немесе әсер еткен кезде тікелей немесе жанама келтірілген залалды өтемейді:

1) кез келген зымырандар, снарядтар, миналар, торпедалар, бомбалар, жаппай қырып-жоятын қарулар және басқа да қару-жарак/құралдардың, машиналардың, кемелердің/басқа

жүзетін құралдардың, техника, дрондар, роботтар, техникалық құралдар, жабдықтардың, соғыста, әскери әрекеттерде, арнайы операцияларда, бейбітшілік орнату акцияларында, кез келген қақтығыстарда, көтерілістерде, тәртіпсіздіктерде, революциялар мен төңкерістерде, билікті құлатуда, оккупацияларда, араласуларда қолданылған немесе қолданылғаннан кейін қалған құралдардан туындаған әсерлер.

4.11. Осы Ережелерге сәйкес жазылып берілген Сақтандыру полисі сақтандырылған көлік құралына мынадай жағдайларда тікелей немесе жанама түрде келтірілген зиянды қамтымайды:

- 1) соғыс жарияланғанына немесе жарияланбағанына қарамастан, әскери іс-қимылдар;
- 2) мемлекеттік органдар, әскери қызметшілер, әскери міндеттілер, жалдамалы әскерлер, бітімгершілер жүргізетін кез келген арнайы операциялар, іс-шаралар, іс-қимылдар;
- 3) жаппай тәртіпсіздіктер, төңкерістер, конфронтациялар, толқулар, оккупациялар, интервенциялар, локауттар, ереуілдер, митингілер;
- 4) терроризмге қарсы операциялар;
- 5) бітімгершілік операциялар;
- 6) төтенше жағдай;
- 7) коменданттық жағдай;
- 8) соғыс жағдайы;
- 9) қозғалысты шектеу режимдері;
- 10) жаппай тонаудың, қарақшылықтың, ұрлықтың, бұзақылықтың болуы.

4.12. Осы Ережелерге сәйкес жазылып берілген Сақтандыру полисі төменде аталғандардың нәтижесінде туындаған зиян немесе жоғалтуды сақтандыру арқылы қорғаумен өтелмейді:

- 1) сақтандырылған мүлікті тәркілеудің, мемлекет иелігіне алудың, басып алудың, ұстап қалудың, тыйым салудың, жоюдың, меншікке берудің, реквизициялаудың немесе кез келген үкіметтің немесе оның бұйрығы бойынша (әскери, азаматтық немесе де-факто) немесе қоғамдық немесе жергілікті билік орындарының пайдалануы үшін;
- 2) Кез келген басқа шарттарға қарамастан, сақтандыру полисі бойынша сақтандыру сақтандыру жағдайы белгілері бар оқиғаларға қолданылмайды, ал Сақтандырушы Сақтанушыға немесе басқа тұлғаға ешқандай төлемдер немесе сақтандыру төлемдерін жүзеге асырмайды және ешқандай қызмет көрсетпейді, себебі бұл қамту, төлем, қызмет немесе Сақтанушының кез келген кәсіпкерлік немесе басқа әрекеті қолданылатын заңдар немесе сауда мен экономикалық санкциялар туралы нормативтік-құқықтық актілерді бұзумен байланысты болып табылады.

5. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ

5.1. Сақтандыру сомасы - сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы.

5.2. Автомобиль көлігін сақтандыру кезінде сақтандыру сомасы Сақтандыру полисін жасау сәтіндегі оның нақты құнынан (нарықтық-сақтандыру құнынан) аспауы тиіс.

5.3. Нақты құн деп оның моральдық және физикалық тозуын ескере отырып не осы жердегі ұқсас автомобиль көлігінің нарықтық құнын негізге ала отырып не Сақтандыру полисін жасасу кезіндегі оның нарықтық құнын негізге ала отырып не сауда ұйымы берген анықтама-шот негізінде сақтандырылған көлік құралымен бірдей маркадағы жаңа автомобиль көлігінің құны түсініледі.

5.4. Сондай-ақ нақты құны автомобиль көлігінің бастапқы құнын және амортизациялық есептеуді (тозуды), пайдалану мерзімін, техникалық жай-күйін және автомобиль көлігінің тауарлық түрін ескере отырып айқындалуы мүмкін.

5.5. Тараптар Сақтандыру полисінде көрсетілген автомобиль көлігінің сақтандыру құнын даулай алмайды, тек Сақтандырушы Сақтанушының қасақана жаңылыстырғанын дәлелдейтін жағдайларды қоспағанда.

5.6. Егер Сақтандыру полисінде көрсетілген сақтандыру сомасы сақтандыру құнынан асып кетсе, Сақтандыру полисі сақтандыру сомасының Сақтандыру полисі жасалған сәттегі сақтандыру құнынан асатын бөлігінде жарамсыз болып табылады.

5.7. Егер Сақтандыру полисін жасасу сәтінде сақтандыру сомасы сақтандыру құнынан төмен белгіленсе, сақтандырушы сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру сомасының сақтандыру құнына қатынасына барабар сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде сақтанушы (сақтандырылушы) шеккен нақты залалдың бір бөлігі мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асырады.

5.6. Сақтандыру сомасы Сақтандыру полисін жасау сәтіндегі автомобиль көлігінің нақты құнынан аспайтын мөлшерде айқындалады.

5.7. Сақтандыру полисі бойынша жалпы сақтандыру сомасы сақтандыруға қабылданған әрбір объект (сақтандырылған автомобиль көлігі) бойынша жеке сақтандыру сомаларынан құралады.

6. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ. ФРАНШИЗА

6.1. Сақтандыру сыйлықақысы Сақтандыру полисімен белгіленеді және Сақтанушы Сақтандырушыға соңғысының сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемесін қабылдағаны үшін төлеуге міндетті ақша сомасын білдіреді.

6.2. Сақтандыру полисімен жалпы сақтандыру сыйлықақысы белгіленеді.

6.3. Сақтандырушы төленуге тиіс сақтандыру сыйлықақысының мөлшерін айқындау кезінде тәуекел факторларына қарай айқындалатын базалық сақтандыру тарифтеріне жоғарылату және төмендету коэффициенттерін пайдалануға құқылы: шығарылған жылы, сигнализацияның болуы, коммерциялық мақсаттарда пайдалану.

6.4. Сақтандыру сыйлықақысын Сақтанушы Сақтандыру полисіне сәйкес қолма-қол ақшалай немесе қолма-қол ақшасыз нысанда мерзімді сақтандыру жарналары түрінде бір мезгілде немесе бөліп-бөліп төлеуге тиіс.

6.5. Сақтанушы Сақтандыру полисінде ескертілген мерзімде сақтандыру сыйлықақысын немесе кезекті сақтандыру жарнасын төлемеген жағдайда Сақтандырушы Сақтандыру полисін бір жақты тәртіппен, жай хабарлау жолымен бұзуға не сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға құқылы.

6.6. Сақтандыру полисі мөлшері Сақтандыру полисінде көрсетілетін шарт қойылмайтын франшизамен жасалады.

7. САҚТАНДЫРУ ПОЛИСІН ЖАСАУ ТӘРТІБІ

7.1. Сақтандыру полисі Сақтанушының қалауы бойынша «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында ішкі бақылау қағидаларына» сәйкес тиісті тексеру жүргізу үшін қажетті құжаттарды ұсынған кезде, немесе Сақтандырушының «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруларын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында ішкі бақылау қағидаларына» сәйкес тиісті тексеру жүргізу үшін қажетті талаптарды сақтай отырып, Сақтандырушының Интернет-ресурсын және/немесе Сақтандырушының серіктесінің Интернет-ресурсын пайдалана отырып, Сақтандырушы мен Сақтандырушы арасында электрондық нысанда ақпарат алмасумен Сақтандырушыға жазбаша өтініш жасау жолымен жасалуы мүмкін.

7.2. Өтініш-сауалнама Сақтандыру полисінің ажырамас бөлігі болып табылады.

7.3. Сақтандыру полисін жасау кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының орын алу ықтималдығын және оның салдарынан туындайтын мүмкін болатын шығындардың мөлшерін (сақтандыру тәуекелін) анықтауда маңызды мәнге ие болатын өзіне белгілі жағдайларды хабарлауға міндетті.

7.5. Мынадай мән-жайлар елеулі деп танылады:

- 1) Сақтанушының тегі, аты, әкесінің аты (бар болса) немесе заңды тұлғаның толық атауы;
- 2) тұрғылықты жері немесе орналасқан жері, телефон, факс нөмірі, банктік деректемелері;
- 3) Сақтандырылушы мен Пайда алушы туралы көрсету;
- 4) автомобиль көлігін басқаруға рұқсат берілген тұлғалар туралы мәліметтер;
- 5) сақтандыру аумағы туралы көрсету;
- 6) сақтандырылатын автомобиль көлігінің тізбесі, олардың сипаттамалары;
- 7) автомобиль көлігін пайдалану мақсаты туралы көрсету;
- 8) көлік құралының техникалық жай-күйі;
- 9) көлік құралын жалға беру не такси ретінде пайдалану;
- 10) автомобиль көлігін пайдалану негіздері (меншік құқығы; жедел басқару құқығы; жалдау, жалға алу шарты; сенімхат бойынша);
- 11) сақтандыруға жататын автомобиль көлігінде Сақтандыру полисін жасау сәтінде болған зақымданулар мен ақаулар;
- 12) басқа тұлғалар тарапынан автомобиль көлігіне қатысты шағымдардың, сот талаптарының болуы туралы немесе сот шешімдерінің болуы туралы мәліметтер;
- 13) дербес орнатылған электр және өзге де жабдықтардың болуы, электрондық айдап әкетуге қарсы сигнализация жүйесінің болуы туралы мәліметтер;
- 14) басталуына сақтандыру жүзеге асырылатын сақтандыру жағдайларының тізбесі;
- 15) автомобиль көлігінің сақтандыру және нақты құны;
- 16) сақтандыру сомасының мөлшері;
- 17) Сақтандыру полисінің қолданылу мерзімі;
- 18) сақтандыру сыйлықақысын төлеу тәртібі (бір мезгілде, бөліп-бөліп төлеу);
- 19) өтініш-сауалнамада көрсетілген ақпарат.

7.6. Сақтанушы сақтандыруға қабылданатын автомобиль көлігіне қатысты сақтандыру тәуекелін анықтау мақсатында оған Сақтандырушы қойған өзге де сұрақтарға жауап беруге міндетті.

7.7. Өтініш-сауалнамада көрсетілуге тиіс мәліметтер мен мән-жайлардың дұрыстығы мен толық еместігі үшін Сақтанушы жауапты болады. Жекелеген шарттарының толық болмауы салдарынан өтініш-сауалнамада көрсетілген мазмұн бойынша дау туындаған жағдайда, дау Сақтандырушының пайдасына шешіледі.

7.8. Егер өтініш-сауалнамада шындыққа сәйкес келмейтін деректер мен ақпарат ұсынылған жағдайда, онда Сақтандыру полисі жасалмаған деп танылады және төленген сақтандыру сыйлықақысы қайтарылуға жатпайды.

7.9. Егер Сақтанушы хабарламаған жағдайлар өз мәнін жойса, Сақтандырушы сақтандыру полисін жарамсыз деп тануды талап ете алмайды.

7.10. Қажет болған жағдайда Сақтанушы сақтандыруға ұсынылатын автомобиль көлігіне меншік құқығын (пайдалану, иелену және/немесе билік ету құқығын) растайтын және оның құны мен оны сипаттайтын деректерді куәландыратын құжаттарды қоса беруі тиіс.

7.11. Сақтандыру полисін жасау кезінде Сақтандырушы Сақтанушыдан автомобиль көлігіне тексеру жүргізу, КҚ суретке түсіру мүмкіндігін қамтамасыз етуді талап етуге құқылы.

7.12. Сақтандырушы автомобиль көлігінің бар-жоғын және жай-күйін, Сақтанушы хабарлаған автомобиль көлігі туралы мәліметтердің дұрыстығын тексеруге, ал қажет болған жағдайда оның нақты құны мен тәуекел дәрежесін белгілеу мақсатында сараптама тағайындауға құқылы.

7.13. Сақтандыру полисіне өзгерістер мен толықтырулар енгізу рұқсат етілмейді, сақтандыру полисінің шарттарын кез келген өзгерту ескі полисті бұзу және жаңа Сақтандыру полисін жасау арқылы жүзеге асырылады.

7.14. Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында Сақтандыру полисін жасау кезінде келісімге қол жеткізілуі тиіс:

- 1) сақтандыру объектісі болып табылатын белгілі бір мүлік не өзге де мүліктік мүдде туралы;
- 2) басталған жағдайда сақтандыру (сақтандыру жағдайы) жүзеге асырылатын оқиғаның сипаты туралы;
- 3) сақтандыру сомасының мөлшері туралы;
- 4) Сақтандыру полисінің қолданылу мерзімі туралы.

7.15. Сақтандыру полисін жасау кезінде Сақтанушы Сақтандырушының факсимильдік құралдарды (факсимиле) және/немесе қолтаңбаны және/немесе мөрді электрондық көшіруді пайдалана отырып Сақтандыру полисін жасау мүмкіндігімен келіседі және мұндай Сақтандыру полисін Тараптар түпнұсқа ретінде таниды.

8. САҚТАНДЫРУ ПОЛИСІНІҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ

8.1. Сақтандыру полисі Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген, ал оны бөліп-бөліп төлеген кезде - бірінші сақтандыру жарнасын төлеген сәттен бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

8.2. Сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу кезеңі Сақтандыру полисінің қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

8.3. Сақтандыру полисінің қолданылу орны (сақтандыру аумағы) Сақтандыру полисінде көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

9. ҚОСАРЛАНҒАН САҚТАНДЫРУ

9.1. Қосарланған сақтандыру - әрқайсысымен дербес шарттар бойынша бір объектіні бірнеше сақтандырушыда сақтандыру.

9.2. Қосарланған сақтандыру кезінде Сақтандырушы Сақтанушының (Пайда алушының) алдында онымен жасалған Сақтандыру шарты шегінде мүліктік жауапкершілікте болады, алайда Пайда алушының барлық Сақтандырушылардан алған сақтандыру төлемдерінің жалпы сомасы нақты залалдан аспауға тиіс.

9.3. Сақтандыру жағдайы басталғаннан кейін қосарланған сақтандыру кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру төлемі мәселесін өзге сақтандыру компанияларында реттеуге қатысты барлық мәліметтерді, оның ішінде өзге сақтандыру компанияларынан алынған сақтандыру төлемінің мөлшері туралы мәліметтерді беруге міндетті.

9.4. Қосарланған сақтандыру кезінде Сақтандырушы сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын анықтауға, басқа сақтандыру компанияларымен бірлесіп сақтандыру жағдайы нәтижесінде келтірілген залалдың мөлшерін айқындауға құқылы.

10. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

10.1. Сақтанушы құқылы:

- 1) Сақтандырушыдан оның төлем қабілеттілігі мен қаржылық тұрақтылығы туралы ақпаратты талап етуге;

- 2) сақтандыру жағдайы басталған кезде, егер ол Сақтандыру полисі бойынша Пайда алушы болып табылса, сақтандыру төлемін алуға;
- 3) Сақтандыру полисі жоғалған жағдайда оның телнұсқасын алуға;
- 4) осы Ережеде белгіленген тәртіппен Сақтандыру полисін мерзімінен бұрын бұзуға;
- 5) сақтандыру құпиясының сақталуын талап етуге;
- 6) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттерді жүзеге асыруға.

10.2. Сақтанушы міндетті:

- 1) Сақтанушыға тиісті тексеру жүргізу шеңберінде Сақтандырушы сұрататын барлық құжаттарды ұсынуға;
- 2) сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығын және оның басталуынан болуы мүмкін залалдардың мөлшерін айқындау үшін елеулі маңызы бар белгілі мән-жайлар туралы хабарлауға;
- 3) Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің ұлғаюы туралы, сондай-ақ Сақтандыру полисін жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер Сақтандыру полисінің қолданылу кезеңінде сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер етуі мүмкін болса, дереу хабарлауға. Сақтандыру полисін жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы кез келген өзгерістер елеулі болып танылады;
- 4) автомобиль көлігінің басқа сақтандыру компанияларымен жасалған және жасалатын барлық Сақтандыру шарттары (Сақтандыру полистері) туралы Сақтандырушыға жазбаша хабарлауға;
- 5) Сақтандыру полисінде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру сыйлықақыларын төлеуге;
- 6) Сақтандыру полисінің қолданылу кезеңінде Сақтандырушыны сақтандыру тәуекелінің жай-күйі туралы дереу хабардар етуге;
- 7) Сақтандырылушылардың назарына осы Сақтандыру ережесінің талаптарын жеткізуге;
- 8) Сақтандыру ережелерінің шарттарын орындауға (Сақтандырылушылардың Сақтандыру ережесінің талаптарын бұзуы Сақтанушының өзінің сақтандыру шарттарын бұзуы деп бағаланады);
- 9) Сақтандыру ережелерінде белгіленген мерзімдерде және тәртіппен сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе оның салдары сақтандыру жағдайының басталуы болуы мүмкін оқиғаның басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарлауға;
- 10) сақтандыру жағдайынан болатын шығындарды болғызбау немесе азайту жөнінде барлық мүмкін және орынды шараларды қолдануға;
- 11) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының себептері, барысы мен салдары, келтірілген залалдың сипаты мен мөлшері туралы шешуге мүмкіндік беретін өзінде бар барлық ақпаратты беруге;
- 12) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға суброгация тәртібімен талап ету құқығының Сақтандырушыға ауысуын қамтамасыз етуге;
- 13) сақтандыру төлемін алған жағдайда Сақтанушының келтірілген залалды толық көлемде өтемеген жағдайларды қоспағанда, кінәлі тұлғадан залал құнын алуға құқығы жоқ, бұл жағдайда Сақтанушы кінәлі тұлғадан сақтандыру төлемі мен залал сомасы арасындағы жетіспейтін айырманы өндіріп алуға құқылы;
- 14) осы Ережелердің 10-бабы 10.2-тармағының 13) тармақшасы бұзылған жағдайда сақтандыру төлемінің сомасын қайтаруға және келтірілген залалды өтеуге;
- 15) Сақтанушы Сақтандырушының не үшінші тұлғаның Сақтанушының, Сақтандырылушының (Пайда алушының) дербес деректерін жинауға және өңдеуге, дербес деректерді трансшекаралық беруді қоса алғанда, өзінің келісімін, сондай-ақ

Сақтандырылушының (Пайда алушының) келісімін растайды. Дербес деректерді сақтау мерзімін Сақтандырушы дербес деректерді одан әрі сақтау қажеттілігі өткенге дейін айқындайды. Дербес деректерді пайдалану Сақтандырушының не үшінші тұлғаның Сақтандыру полисінің және/немесе Қазақстан Республикасының заңнамасының талаптарын орындау мақсатында, сондай-ақ Сақтандырушының жалпы қызметінің мақсаттарын іске асыру үшін жүзеге асырылады;

16) Сақтанушы өзінің, сондай-ақ Сақтандырылушының (Пайда алушының) деректерді Сақтандыру жөніндегі бірыңғай дерекқорға/дерекқордан, оның ішінде мемлекеттік дерекқордан, мемлекеттік органдардың және оларға ведомстволық бағынышты ұйымдардың ақпараттық жүйелерінен сақтандыру қызметтерін алу және өзге іскерлік қатынастар орнату үшін қажетті мәліметтерді алу мақсатында беруге және алуға келісімін растайды;

17) Сақтанушы Сақтандырылушыдан (Пайда алушыдан) Сақтандырушының не үшінші тұлғаның Сақтандырылушының (Пайда алушының) дербес деректерін өңдеуге жазбаша келісімін, дербес деректерді трансшекаралық беруге, сондай-ақ мемлекеттік дерекқордан, мемлекеттік органдар мен оларға ведомстволық бағынышты ұйымдардан сақтандыру қызметтерін алу және өзге де іскерлік қатынастар орнату үшін қажетті мәліметтерді алу мақсатында деректерді Сақтандыру жөніндегі бірыңғай дерекқорға/дан беруге және алуға келісімді қоса алғанда, талап етуге міндетті;

18) Сақтанушы Сақтандырушының не үшінші тұлғаның Сақтандырылушының (Пайда алушының) дербес деректерін өңдеуге Сақтандырылушының (Пайда алушының) келісімінің болмағаны үшін, дербес деректерді трансшекаралық беруге және деректерді Сақтандыру жөніндегі бірыңғай дерекқорға/дерекқордан беруге және алуға, оның ішінде мемлекеттік дерекқордан, мемлекеттік органдардың және оларға ведомстволық бағынышты ұйымдардың ақпараттық жүйелерінен сақтандыру қызметтерін алу және өзге де іскерлік қатынастар орнату үшін қажетті мәліметтерді алу мақсатында келісім болмаған жағдайларды қоса алғанда, жауапты болады;

19) Деректерді жинауға және өңдеуге келісім мыналарды қамтиды:

- тегі, аты, әкесінің аты (егер ол жеке басын куәландыратын құжатта көрсетілсе),
- азаматтығы,
- электрондық, қағаз және (немесе) өзге де материалдық жеткізгіште тіркелген жеке басын куәландыратын құжаттың деректері,
- биометриялық деректер,
- жеке сәйкестендіру нөмірі,
- туған күні мен жері,
- тұрғылықты жері,
- телефон нөмірі,
- электрондық пошта мекенжайы,
- сурет,
- Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына сәйкес сақтандыру шартын жасау үшін қажетті өзге де мәліметтер.

20) Сақтанушы Сақтандырушының не үшінші тұлғаның Сақтанушының жалпыға қолжетімді көздерде, электрондық және өзге де дерекқорларда және картотекаларда, әлеуметтік желілерде, Интернет-ресурстарда, Сақтанушының, Сақтандырылушының, Пайда алушының мобильді қосымшаларында, сондай-ақ Интернет-ресурстарда, мобильді қосымшаларда, олардың серіктестерінің әлеуметтік желілерінде сақталатын дербес

деректерін жинауға және өңдеуге өзінің келісімін, сондай-ақ Сақтандырылушының (Пайда алушының) келісімін растайды;

21) Егер Сақтанушы Сақтандырылушы болып табылмаса, Сақтандырылушының Сақтандыру полисін жасауға жазбаша келісімін алғанын Сақтанушы растайды;

22) Жол полициясы қызметкерлері сақтандыру жағдайын ресімдеген сәттен бастап 6 (алты) сағат ішінде мас болу (есірткіге, алкогольге, уытқұмарлыққа және т.б.) мәніне медициналық куәландырудан өтуге, олай болмаған жағдайда сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартады.

20) Сақтандырушының сұрау салуы бойынша құжаттарды, сондай-ақ тиісті тексеру жүргізу үшін қажетті қосымша ақпаратты ұсынуға.

10.3. Сақтандырушы құқылы:

1) Сақтанушыдан клиенттерге тиісті тексеру жүргізу үшін қажетті құжаттарды талап етуге;

2) Сақтандыру полисін жасау кезінде автомобиль көлігін қарауды, суретке түсіруді жүргізуге, ал қажет болған жағдайда - оның нақты құнын белгілеу мақсатында сараптама тағайындауға;

3) Сақтанушының (Сақтандырылушының) берген ақпараты мен құжаттарын, сондай-ақ Сақтанушының (Сақтандырылушының) Сақтандыру полисінің талаптары мен шарттарын орындауын тексеруге;

4) зақымданған автомобиль көлігін тексеріп қарауға қатысуға;

5) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның себептері мен мән-жайларын өз бетінше анықтауға, оның ішінде құзыретті органдарға сұрау салуға;

6) Сақтанушыдан немесе Сақтандырылушыдан сақтандыру жағдайының фактісін, оның туындау мән-жайларын анықтау үшін қажетті ақпарат пен құжаттарды талап етуге;

7) Сақтанушы (Сақтандырылушы) немесе оның уәкілетті тұлғасы сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін және Сақтанушының сақтандыру жағдайынан болатын залалды азайту бойынша шараларды қасақана қабылдамаған жағдайда, сондай-ақ Сақтанушы Сақтандыру полисінің шарттарын орындамаған не оқиға сақтандыру жағдайы деп танылмаған жағдайда, бұл туралы Сақтанушыны (Сақтандырылушыны/Пайда алушыны) жазбаша хабардар ете отырып, сақтандыру төлемінен бас тартуға;

8) тәуекелдің туындауына ықпал ететін мән-жайлардың болуын кез келген уақытта инспекциялауға және тексеруге;

9) в тәуекел дәрежесі ұлғайған жағдайда Сақтандыру полисінің шарттарын өзгертуді немесе тәуекелдің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге;

10) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де іс-әрекеттерді жүзеге асыруға.

10.4. Сақтандырушы міндетті:

1) Сақтанушыны сақтандыру шарттарымен таныстыруға;

2) сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандыру полисінде және Сақтандыру ережелерінде белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін жүргізуге;

3) Сақтанушыға (Сақтандырылушыға) сақтандыру жағдайы кезінде шығындарды азайту үшін ол жұмсаған ақылға қонымды және орынды шығыстарды өтеуге;

4) сақтандыру жағдайы туралы хабарламаны тіркеуге;

5) сақтанушының өтініші бойынша ұсынылған құжаттардың тізбесін және оларды қабылдау күнін көрсете отырып анықтама беруге;

6) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;

7) сақтандыру жағдайының басталу фактісін және сақтандырушының өтеуіне жататын зиянның мөлшерін растайтын құжаттар жеткіліксіз болған кезде, оларды алған күннен

бастап 15 (он бес) күнтізбелік күн ішінде жетіспейтін және (немесе) дұрыс ресімделмеген құжаттардың толық тізбесін көрсете отырып, бұл туралы өтініш берушіге хабарлауға.

8) мынадай жағдайларда сақтандыру төлемінен бас тартуға:

- Сақтанушының/Сақтандырылушының/Пайда алушының Қазақстан Республикасы Қаржы мониторингі агенттігінің ресми сайтында (бұдан әрі - ҚМА) жарияланған терроризмді және экстремизмді қаржыландырумен байланысты, сондай-ақ жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландырумен байланысты тұлғалар мен ұйымдардың тізбесінде (бұдан әрі мәтін бойынша - ЖҚЖҚТҚ тізбесі) болуы;

- Сақтанушының/Сақтандырылушының тиісті тексеру жүргізу үшін құжаттарды, сондай-ақ сақтандырушының сұрау салуы бойынша қосымша ақпаратты ұсынбауы;

- ақшамен және (немесе) басқа мүлікпен операцияның КЖ және ТҚ мақсатында жасалады деп болжауға негіз болған жағдайда.

11. САҚТАНДЫРУ ПОЛИСІНІҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ КЕЗЕҢІНДЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІНІҢ ҰЛҒАЮЫНЫҢ САЛДАРЛАРЫ

11.1. Сақтандыру полисінің қолданылу кезеңінде Сақтанушы (Сақтандырылушы) Сақтандырушыға Сақтандыру полисін жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған жағдайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер ететін болса, дереу жазбаша хабарлауға міндетті.

11.2. Кез келген жағдайда мынадай өзгерістер мен мән-жайлар елеулі деп танылады:

1) автомобиль көлігін сақтандыру аумағынан тыс пайдалану;

2) автомобиль көлігін жалға, лизингке, прокатқа беру, кепілге беру немесе өзге де ауыртпалық салу, автомобиль көлігін пайдалану сипатындағы елеулі өзгерістер, есептен шығару, жол полициясы органдарында қайта тіркеу;

3) автомобиль көлігін сату немесе басқасына ауыстыру, шанақты/қозғалтқышты ауыстыру, қосымша жабдықты орнату;

4) автомобиль көлігін пайдалану мен сақтаудың сипаты мен мақсаттарындағы елеулі өзгерістер;

5) сақтандырылған автомобиль көлігіне тіркеу құжаттарын, автомобиль көлігінің кілттерін, сигнализацияны басқару пультін, тіркеу (мемлекеттік) нөмірлерін (белгілерін) жоғалту, ұрлау немесе ауыстыру;

6) Сақтандыру полисінде келісілмеген тұлғаға сенімхат беру немесе автомобиль көлігіне билік ету (басқару) құқығын беру;

7) қосарланған сақтандырудың болуы;

8) көлік құралының ақаулығының болуы.

11.3. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген Сақтандырушы Сақтандыру полисінің шарттарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

11.4. Егер Сақтанушы Сақтандыру полисінің шарттарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Сақтандыру полисін бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте Сақтанушыға сақтандыру сыйлықақысын қайтару тәртібі Сақтандыру ережелерінде белгіленеді.

11.5. Сақтанушы осы Ереженің 11.1-тармағында көзделген міндеттерді орындамаған кезде Сақтандырушы Сақтандыру полисін бұзуды және оның бұзылуынан келтірілген шығындарды өтеуді талап етуге немесе сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес азайтуға не сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

11.6. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылған болса, Сақтандырушы Сақтандыру полисін бұзуды талап етуге құқылы емес.

12. САҚТАНУШЫНЫҢ (САҚТАНДЫРЫЛУШЫНЫҢ) САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ІС-ӘРЕКЕТТЕРІ

12.1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе сақтандыру жағдайының басталуы салдарынан болуы мүмкін оқиға басталған кезде, сондай-ақ сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы міндетті:

- 1) Сақтандыру полисінде көрсетілген телефондар бойынша сақтандырушыға дереу хабарласуға және одан арғы іс-қимылдар туралы кеңес алуға;
- 2) ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді барлық шараларды, оның ішінде зақымданған автомобиль көлігін құтқару және сақтау шараларын қабылдауға (егер Сақтандырушы нақты шаралар қабылдау туралы нұсқауды хабарласа, оларды орындауы тиіс);
- 3) медициналық органдарға дереу жүгінуге және барлық зардап шеккендердің медициналық органдарға жүгінуін қамтамасыз етуге;
- 4) жол полициясы қызметкерлері сақтандыру жағдайын тіркеген сәттен бастап 6 сағат ішінде мас болу дәрежесін анықтау мақсатында медициналық тексеруден (сараптамадан) өтуге;
- 5) сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларына тергеу жүргізуге уәкілетті тиісті құзыретті органдарға жүгінуге, атап айтқанда:
  - а) жол полициясы органдары - ЖКО салдарынан автомобиль көлігінің кез келген зақымдануы немесе автомобиль көлігінің қозғалысы кезінде бөгде заттардың құлауы жағдайында;
  - б) өртке қарсы қызмет органдары, - өрт нәтижесінде пайда болған зақымдану жағдайында;
  - в) тергеу органдары - үшінші тұлғалардың құқыққа қарсы әрекеттері, автомобиль көлігін ұрлау жағдайында;
  - г) қоршаған ортаның жай-күйін қадағалауды және бақылауды жүзеге асыратын мемлекеттік орган, ТЖ органдары, қазгидромет - дүлей зілзалалар салдарынан автомобиль көлігі зақымданған жағдайда, тиісті аумақта дүлей зілзалалардың туындау фактісін растайтын тиісті құжаттарды алу үшін;
    - оқиғаны мемлекеттік және басқа құзыретті органдарда, оның ішінде жол-көлік оқиғасы кезінде құжаттамалық ресімдеу кезінде жәрдем көрсету:
    - а) егер оларды анықтау мүмкіндігі болса, кінәлі тұлғаның және куәгерлердің деректерін жазуды жүзеге асыру;
    - б) жол-көлік оқиғасы орын алған кезде жол полициясы органдары ресімдейтін хаттамада автомобиль көлігінің барлық зақымдануларының көрсетілуін бақылау;
    - в) жол полициясы қызметкерлерінің оқиғаның және автомобиль көліктерінің жүріс бөлігінде орналасуының схемасын жасау кезінде қатысу және көмектесу, схемамен келіспеген кезде оған қол қою кезінде өз пікірін көрсету;
    - г) оқиғаның мән-жайын толық көрсете отырып, жол полициясы органдарына түсініктеме жазу;
    - д) әкімшілік құқық бұзушылық туралы хаттамаға қол қою кезінде, жол полициясы органдары қызметкерлерінің шешімімен келіспеген жағдайда, хаттамада өз пікірін жазу.
  - б) зиянның туындауына әкеп соққан мән-жайларды тергеуге ішкі істер, прокуратура органдары және басқа да құқық қорғау органдары қатысқан барлық жағдайларда сақтанушы қылмыстық іс қозғау туралы немесе қозғаудан бас тарту туралы қаулыны ұсынуға міндетті;

7) залал келтіруге жауапты тұлғаға талап қою құқығын қамтамасыз ету үшін барлық қажетті, мүмкін болатын және ақылға қонымды шараларды қабылдауға;

8) қысқа мерзімде, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) тәуліктен кешіктірмей, мереке және демалыс күндерін қоспағанда, ол оқиғаның басталғаны туралы Сақтандырушыға немесе оның өкілетті өкіліне хабарлауға, оған оқиғаның мән-жайлары, келтірілген залалдың түрлері мен болжамды мөлшері туралы барлық белгілі мәліметтерді хабарлауға (оның ішінде Сақтандырылушылардың өмірі мен денсаулығына, сондай-ақ үшінші тұлғалардың өміріне, денсаулығына және мүлкіне), Сақтандырушымен одан арғы іс-қимылдарды келісуге, сондай-ақ Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша жазбаша өтініш беруге;

9) зақымданан автомобиль көлігін Сақтандырушы қарап шыққанға дейін сақтандыру оқиғасының басталуы нәтижесінде болған түрінде сақтауға. Сақтанушы келтірілген зиянның суретін, егер ол қауіпсіздік, зиян мөлшерін азайту пайымдауларына байланысты болса немесе бұған Сақтандырушының келісімі алынса ғана өзгертуге құқылы;

10) сақтандырушыға осы Сақтандыру ережелерінің 13-бабының 13.3-тармағында көрсетілген сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттар мен мәліметтерді беруге;

11) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының (оқиғасының) және зақымданған автомобиль көлігінің орнын қарап тексеруге немесе тексеруге, залалдың себептері мен мөлшеріне қатысты тергеп-тексеруге, сақтандырылған автомобиль көлігінің залалын азайту және оны құтқару бойынша іс-шараларға қатысуға мүмкіндік беруге.

12.2. Сақтанушы Сақтандырушының мүдделеріне қарсы бағытталған іс-әрекеттер жасамауға, сондай-ақ қандай да бір міндеттемелер қабылдамауға міндетті; қандай да бір ұсыныс қабылдамауға; Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз осы сақтандыру жағдайына қатысы бар төлемдерді жасамау және қандай да бір төлемдерді жасауға уәде бермеуге міндетті.

12.3. Сақтандырушының өкілі Сақтанушының шығын туралы хабарламасын күтпестен зақымданған автомобиль көлігін тексеруге кірісуге құқылы. Сақтанушы бұл жағдайда оған кедергі келтіруге құқылы емес.

12.4. Егер Сақтанушы Сақтандырылушы болып табылмаса, сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыны хабардар ету және ықтимал шығындарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді шаралар, оның ішінде сақтандырылған автомобиль көлігін құтқару және сақтау шаралары Сақтандырылушыға жүктеледі.

12.5. Пайда алушы Сақтанушының немесе Сақтандырылушының оны жасағанына немесе жасамағанына қарамастан, барлық жағдайларда Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар етуге құқылы.

12.6. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталуы туралы келісілген мерзімде хабардар етпеу оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді, егер ол сақтанушының еркіне байланысты емес себептерге байланысты болған жағдайларды қоспағанда, және осы фактіні растайтын тиісті құжаттар, егер дәлелденбесе, сақтандырушының сақтандыру жағдайының басталғаны туралы уақытылы білгені не сақтандырушыда бұл туралы мәліметтердің болмауы оның сақтандыру төлемін жүзеге асыру міндетіне әсер етпеуі мүмкін.

13. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫНЫҢ БАСТАЛҒАНЫН ЖӘНЕ ЗАЛАЛ МӨЛШЕРІН РАСТАЙТЫН ҚҰЖАТТАРДЫҢ ТІЗБЕСІ.

13.1. Сақтандыру жағдайының басталуын, сондай-ақ оларға келтірілген шығындарды дәлелдеу Сақтанушыға (Сақтандырылушыға/Пайда алушыға) жүктеледі.

13.2. Сақтандыру төлемін алу үшін Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) құжаттамалық түрде дәлелдеуге міндетті:

- 1) сақтандырылған автомобиль көлігіне өзінің мүддесін;
- 2) сақтандыру жағдайының болуын;
- 3) келтірілген залалдардың мөлшерін.

13.3. Сақтанушы (Сақтандырылушы/Пайда алушы) сақтандыру төлемін алу үшін Сақтандырушыға мынадай құжаттарды ұсынуы тиіс:

1) Жеке басын куәландыру және сақтандыру төлемін алу шарттарын сақтау үшін:

сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы өтініш; Сақтандыру полисі; өтініш берушінің жеке куәлігі; жеке тұлғаны жеке кәсіпкер ретінде тіркеу туралы куәлік (егер Сақтанушы жеке тұлға болып табылса және жеке кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырса); сақтандыру компаниясында іс жүргізу және сақтандыру төлемін алу құқығына сенімхат (заңды тұлға үшін немесе Пайда алушының мүдделерінде өкілдік еткен жағдайда);

2) Сақтандырылған автомобиль көлігін сақтауға мүдделілікті дәлелдеу үшін:

сақтандырылған автомобиль көлігін иелену құқығын растайтын құжаттар (көлік құралын тіркеу туралы куәлік; сақтандыру жағдайы басталған кезде автомобиль көлігін басқарған тұлғаның автомобиль көлігін басқару құқығына сенімхаты немесе жолсапар парағы; сақтандыру жағдайы басталған кезде автомобиль көлігін жүргізген тұлғаның жүргізуші куәлігінің көшірмесі; сақтандыру жағдайы басталған кезде автомобиль көлігін жүргізген тұлғаның жеке куәлігінің көшірмесі; егер автомобиль көлігі жалдау шартына сәйкес пайдаланылған болса, жалдау шартының көшірмесі; меншік иесі атынан автомобиль көлігін иелену, пайдалану және/немесе оған билік ету құқығын растайтын өзге де құжаттың көшірмесі; және т.б.);

3) Сақтандыру жағдайының болуын дәлелдеу үшін:

а) жол-көлік оқиғасы кезінде:

жол-көлік оқиғасы туралы хаттаманың көшірмесі және оған қосымша; оқиға болған жерді қарап-тексеру, әкімшілік құқық бұзушылық туралы қаулының, жол-көлік оқиғасына қатысушыларды медициналық куәландыру анықтамасының көшірмелері; сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тергеуді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын жол полициясы органдары және құқық қорғау органдары (тергеу, сот және т.б.) жасаған не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын өзге де құжаттар;

б) үшінші тұлғалардың құқыққа қарсы іс-әрекеттері кезінде:

оқиға болған жерді қарап тексеру хаттамасының және қылмыстық іс қозғау туралы қаулының (не қылмыстық іс қозғаудан бас тарту туралы) көшірмелері, іс бойынша іс жүргізуді тоқтата тұру туралы қаулының көшірмесі (автомобиль көлігін айдап әкету не ұрлау кезінде); айыпталушы ретінде тарту туралы қаулының көшірмесі (құқыққа қарсы іс-әрекеттер жасаған тұлға анықталған кезде); кінәлі тұлғаларға қатысты сот үкімі (не егер қылмыстың жасалуына кінәлі тұлғалар анықталмаса, істі тоқтату туралы қаулы); сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тергеуді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын арнайы уәкілетті органдар (комиссиялар) жасаған не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын өзге де құжаттар; ал автомобиль көлігін айдап әкету не ұрлау кезінде ұрланған (айдап әкетілген) автомобиль көлігінің түпнұсқалық кілттерінің қосымша толық жиынтығы; басқару пульттерінің, кілттердің, карточкалардың, барлық электрондық және электрондық-механикалық айдап әкетуге қарсы жүйелердің белсенді және пассивті активаторларының, сақтандырылған автомобиль көлігімен жабдықталған механикалық айдап әкетуге қарсы құрылғылардың барлық кілттерінің толық жиынтығы;

КК айдап әкету не ұрлау кезінде қосымша (түпнұсқалары):

КҚ тіркеу құжаттары; КҚ пайдалануға және иелік етуге берілген сенімхаттар; ұрланған (айдап әкетілген) КҚ бірегей кілттерінің жиынтығы; сақтандырылған КҚ жабдықталған басқару пульттерінің, айдап әкетуге қарсы жүйелердің жиынтығы; жазбаша өтініш-абандон (Сақтандырушының зақымданған автомобиль көлігіне мүліктік құқықтардан Сақтандырушының пайдасына бас тартуы).

в) дүлей апаттар кезінде:

гидрометеорологиялық қызметтің аумақтық бөлімшелері, мемлекеттік комиссиялар, сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тергеуді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын құзыретті органдар жасаған не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын актілер, қорытындылар, өзге де құжаттар;

г) өзге де күтпеген оқиғалар кезінде:

өртке қарсы және құқық қорғау органдары актілерінің, өрт-техникалық сараптама қорытындысының, жол-көлік оқиғасы туралы хаттаманың көшірмелері және оған қосымша; оқиға болған жерді қарау хаттамасының көшірмесі; сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тергеуді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын арнайы уәкілетті органдар (комиссиялар) жасаған не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын өзге де құжаттар;

д) жеңіл алынатын бөлшектерді ұрлау кезінде:

оқиға болған жерді қарап тексеру хаттамасының және қылмыстық іс қозғау туралы қаулының (не қылмыстық іс қозғаудан бас тарту туралы) көшірмелері, іс бойынша іс жүргізуді тоқтата тұру туралы қаулының көшірмесі; айыпталушы ретінде тарту туралы қаулының көшірмесі (құқыққа қарсы іс-әрекеттер жасаған тұлға анықталған кезде); кінәлі тұлғаларға қатысты сот үкімі (не егер қылмыстың жасалуына кінәлі тұлғалар анықталмаса, істі қысқарту туралы қаулы); сақтандыру жағдайлары ретінде қаралатын оқиғаларды тергеуді, жіктеуді және есепке алуды жүзеге асыратын арнайы уәкілетті органдар (комиссиялар) жасаған не сақтандыру жағдайының басталу фактісін растайтын өзге де құжаттар;

4) Келтірілген залалдардың мөлшерін дәлелдеу үшін:

Сақтандырушының жолдамасына сәйкес тәуелсіз сараптама (бағалау) ұйымдарының қорытындылары, ал Мамандандырылған ТҚКС опциясын таңдаған жағдайда - мамандандырылған ТҚКС-дан келтірілген залалдың мөлшерін растайтын құжаттар, сондай-ақ көрсетілген мамандандырылған ТҚКС-да жөндеуді растайтын құжаттар (оны жүргізгеннен кейін).

13.4. Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) автомобиль көлігін сақтауға, сақтандыру жағдайының басталуына және келтірілген залалдың мөлшеріне мүдделілікті растайтын дәлелдемелер ұсынуға құқылы.

13.5. Сақтанушы немесе Сақтандырылушы осы Ережелердің 13.3-тармағында көзделген барлық құжаттарды ұсынбаған жағдайда, Сақтандырушы құжаттардың толық пакетін ұсынбаған сәттен бастап 15 (он бес) күнтізбелік күн ішінде оларды сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті жетіспейтін құжаттар туралы жазбаша хабардар етуге міндетті.

13.6. Сақтандырушының сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталуы туралы өтінішті және тиісті құжаттарды алу фактісі Сақтандырушының уәкілетті қызметкерінің не өкілінің қолхатымен расталады.

13.7. Орын алған оқиға туралы неғұрлым толық ақпарат алу мақсатында Сақтандырушы құзыретті органдардан (ішкі істер органдарынан, өртті қадағалаудан, апаттық-техникалық қызметтерден, газ желісінің апаттық қызметтерінен), оқиғаның басталу мән-жайлары туралы ақпараты бар кәсіпорындардан, мекемелер мен ұйымдардан мәліметтер сұратуға, сондай-ақ оның туындау себептері мен мән-жайларын өз бетінше анықтауға құқылы.

13.8. Қажет болған жағдайда Сақтандырушының тапсырмасы бойынша оқиғаның басталу себептерін және залалдың мөлшерін айқындау бойынша жұмысты тәуелсіз сарапшылар, бағалаушылар, апаттық комиссарлар орындай алады.

14. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫҢ ТӘРТІБІ МЕН ШАРТТАРЫ. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІ НЕМЕСЕ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІНЕН БАС ТARTУ ТУРАЛЫ ШЕШІМ ҚАБЫЛДАУ МЕРЗІМІ

14.1. Сақтанушыдан сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталғаны туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін, сондай-ақ сақтандыру төлемі үшін қажетті барлық құжаттарды ұсынғаннан кейін Сақтандырушы мынадай іс-қимылдарды жүзеге асырады:

1) сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиғаның басталу фактісін анықтайды; Сақтанушының өтінішінде келтірілген мәліметтердің сәйкестігін тексереді; Сақтанушының (Сақтандырылушының, Пайда алушының) сақтандырылған автомобиль көлігін сақтауға мүддесінің болуын тексереді; салдарынан залал келтірілген оқиғаның туындау фактісі мен себептерін айқындайды; сарапшыларды, апаттық комиссарларды тарту қажеттілігін айқындайды,;

2) оқиға сақтандыру жағдайы деп танылған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін айқындайды, сақтандыру жағдайы туралы акт жасайды.

14.2. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы осы Ережелердің 13-бабында көрсетілген Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) ұсынған құжаттардың, сондай-ақ Сақтандырушы не оның өкілі қажетті құжаттарды ұсынғаннан кейін жасаған сақтандыру жағдайы туралы актінің негізінде жүзеге асырады.

14.3. Сақтандыру төлемін Сақтандырушы Пайда алушыға сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырады. Сақтандыру төлемі сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде Сақтанушы (Сақтандырылушы) шеккен нақты залал мөлшерінен аспауы тиіс.

14.4. Сақтандыру төлемі Сақтандыру полисі айқындаған франшиза (шарт қойылмайтын) мен сақтандыру сомасын ескере отырып, әрбір сақтандырылған объект бойынша мынадай тәртіппен жүзеге асырылады:

1) егер Сақтандыру полисінде сақтандыру сомасы сақтандырылған автомобиль көлігінің нақты құны мөлшерінде айқындалса, сақтандыру төлемі нақты залал мөлшерінде, бірақ осы тармақтың 3) - 5) тармақшаларын ескере отырып, сақтандыру сомасы шегінде жүзеге асырылады;

2) егер Сақтандыру полисінде сақтандыру полисі жасалған кездегі сақтандыру сомасы сақтандырылған автомобиль көлігінің нақты құнынан төмен айқындалса, сақтандыру төлемінің мөлшері сақтандыру сомасының автомобиль көлігінің нақты құнына қатынасына барабар, бірақ осы тармақтың 3) - 5) тармақшаларын ескере отырып, сақтандыру сомасы шегінде айқындалады. Бұл жағдайда сақтандыру төлемінің (СВ) мөлшері мынадай формула бойынша айқындалады: $СВ = У \times С / СИ$, мұнда: У - нақты залалдың мөлшері; С - сақтандыру сомасы; СИ - автомобиль көлігінің сақтандыру құны;

3) егер осы тармақтың 1) немесе 2) тармақшаларында айқындалған сақтандыру төлемінің мөлшері Сақтандыру полисінде белгіленген франшиза мөлшерінен аспаса, сақтандыру төлемі төленбейді;

4) егер осы тармақтың 1) немесе 2) тармақшаларында айқындалған сақтандыру төлемінің мөлшері шарт қойылмайтын франшиза мөлшерінен асып кетсе, сақтандыру төлемі Сақтандыру полисінде белгіленген шарт қойылмайтын франшиза мөлшерін шегере отырып жүзеге асырылады;

5) егер осы тармақтың 1) немесе 2) тармақшаларында айқындалған сақтандыру төлемінің мөлшері шарт қойылатын франшиза мөлшерінен асып кетсе, сақтандыру төлемі франшиза

шегерілмей осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларына сәйкес айқындалған мөлшерде жүзеге асырылады;

б) егер Сақтандыру полисінде франшиза белгіленбесе, сақтандыру төлемі осы тармақтың 1) және 2) тармақшаларына сәйкес жүзеге асырылады;

7) орын алған ЖКО-да Сақтандырылушының кінәсі болмаған жағдайда сақтандыру төлемі сақтандырылған көлік құралы ішінара зақымданған кезде кез келген және әрбір сақтандыру жағдайы бойынша шарт қойылмайтын франшиза туралы талаптар қолданылмай жүзеге асырылады. Бұл ретте Сақтандырылушы сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға суброгация тәртібімен талап ету құқығының Сақтандырушыға ауысуын қамтамасыз етуге міндетті.

14.5. Егер Сақтанушы (Сақтандырылушы немесе Пайда алушы) келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан өтемді алса, Сақтандырушы осы тармаққа сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшері осы баптың 14.4-тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшерінен аспаған жағдайда келтірілген нақты залал мен көрсетілген тұлғадан алынған өтемнің мөлшері арасындағы айырма мөлшерінде сақтандыру төлемін жүзеге асырады.

14.6. Егер осы баптың 14.5-тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшері осы баптың 14.4-тармағына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің мөлшерінен асып кетсе, онда сақтандыру төлемі осы баптың 14.4-тармағына сәйкес есептелген мөлшерде жүзеге асырылады.

14.7. Егер сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін Сақтанушы (Сақтандырылушы немесе Пайда алушы) келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан өтемді алса, оның осы баптың 14.4-14.6-тармақтарына сәйкес есептелген сақтандыру төлемінің бір бөлігіне ғана құқығы бар, осыған байланысты Сақтандырушы сақтандыру төлемінің артық төленген сомасын қайтаруды талап етуге құқылы, ал келтірілген залал үшін жауапты тұлғадан өтем алған Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) Сақтандырушыға артық алынған соманы қайтаруға міндетті.

14.8. Нақты залалдың мөлшері анықталады:

1) КҚ толық жойылған, құртылған, айдап әкетілген (ұрланған) кезде - сақтандыру жағдайы басталған күнгі нақты құн мөлшерінде, бірақ Сақтандыру полисі бойынша франшиза ескерілген және пайдалануға және өткізуге жарамды қалдықтар шегерілген КҚ-ның сақтандыру сомасынан аспайтын мөлшерде (Сақтандыру полисінің қолданылу кезеңіндегі тозуды ескере отырып). Егер КҚ жөндеу техникалық негізделмеген немесе экономикалық тұрғыдан орынсыз болса, автомобиль көлігінің толық жойылуы (құртылуы) болып есептеледі. Егер КҚ-ны жөндеуге (қалпына келтіруге) жұмсалатын шығындар КҚ-ның нақты құнының 80% -ынан асып кетсе, жөндеу техникалық тұрғыдан орынсыз деп есептеледі. КҚ зақымдануы әрбір объект бойынша жеке анықталады:

бағалаушының есебі негізінде немесе

2) ішінара зақымданған кезде - оны жөндеуге немесе қалпына келтіруге арналған шығындар мөлшерінде не егер автомобиль көлігі жөнделмейтін (қалпына келтірілмейтін) болса, құнның тиісті бөлігі мөлшерінде жүзеге асырылады. Жөндеуге, қалпына келтіруге жұмсалған шығындардың мөлшері немесе құнның тиісті бөлігінің мөлшері мыналардың негізінде анықталады:

а) бағалаушының есебі (егер Сақтанушы Мамандандырылған ТҚКС опциясын таңдамаса және таңдағаны үшін қосымша төлемесе). Жөндеуге (қалпына келтіруге) арналған шығындарда амортизациялық тозуды ескере отырып, жөндеу үшін қосалқы бөлшектерді, материалдарды сатып алуға, сондай-ақ жөндеу жүргізу бойынша жұмыстарға ақы төлеуге арналған шығыстар ескеріледі, немесе

б) егер Сақтанушы ақау актісімен, шот-фактурамен, орындалған жұмыстар актісімен, сондай-ақ техникалық қызмет көрсету станциясы (ТҚКС) берген басқа да құжаттармен

Мамандандырылған ТҚКС Опциясын таңдап алса және таңдағаны үшін қосымша ақы төлеуді жүзеге асырса. Жөндеуге (қалпына келтіруге) жұмсалған шығындарда амортизациялық тозуды ескермей жөндеуге арналған материалдар мен қосалқы бөлшектерді сатып алуға, сондай-ақ жөндеу жүргізу бойынша жұмыстарға ақы төлеуге арналған шығыстар ескеріледі.

14.9. Сақтанушы Мамандандырылған ТҚКС опциясын таңдаған және төлеген кезде сақтандыру төлемін КҚ сатып алынған дилердің сервис-орталығының немесе өзге де мамандандырылған сервис-орталығының (ТҚКС) шоты (актісі) негізінде жүзеге асырған жағдайда, сақтандыру төлемі сақтандыру жағдайы нәтижесінде келтірілген залал сомасын негіздеу үшін Сақтанушы (Пайда алушы) шотын (актісін) ұсынған ТҚКС банк шотына ақша қаражатын аудару жолымен жүзеге асырылады. Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) Сақтандырушыға КҚ сатып алынған дилердің сервис-орталығының немесе өзге де мамандандырылған сервис-орталығының (ТҚКС) шотына (актісіне), сондай-ақ Орындалған жұмыстар актісіне ақы төленгенін растайтын құжаттарды ұсынған жағдайда сақтандыру төлемі Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) жүзеге асырылады.

14.10. Жөндеу-қалпына келтіру шығыстары жөндеуге арналған материалдарға арналған шығыстарды, жөндеу бойынша жұмыстарға ақы төлеуге арналған шығыстарды және сақтандырылған автомобиль көлігін (мүлкін) сақтандыру жағдайы басталар алдындағы жай-күйіне қалпына келтіруге қажетті басқа да шығыстарды қамтиды. Егер зақымданған бөлшектерді (бөлшектерді, тораптарды, агрегаттарды және т.б.) сақтандырылған автомобиль көлігіне (мүлкіне) қауіпсіздік қатерінсіз жөндеу мүмкіндігіне қарамастан ауыстыру жүргізілсе, Сақтандырушы Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) осы бөлшектерді жөндеу құнын өтейді, бірақ оларды ауыстыру құнынан аспайды. Жөндеу-қалпына келтіру шығыстарының сомасынан жөндеу процесінде ауыстырылатын бөлшектердің (бөлшектердің, тораптардың, агрегаттардың және т.б.) тозуына шегерімдер жүргізіледі.

14.11. Сақтандырушы автомобиль көлігін жөндеу процесінде анықталған және құжатпен расталған сақтандыру жағдайынан туындаған жасырын зақымданулар мен ақауларды жоюға байланысты шығыстарды өтейді.

14.12. Егер зақымданған автомобиль көлігін жөндеу процесінде сақтандыру жағдайы нәтижесінде пайда болған жасырын ақаулар табылса, онда Сақтанушы (Сақтандырылушы, Пайда алушы) осы ақаулар жойылғанға дейін жөндеу жұмыстарын тоқтата тұруға, Сақтандырушыға жасырын ақаулардың табылғаны туралы хабарлауға, Сақтандырушының өкілінің автомобиль көлігін қарап-тексеруді жүргізу орнын, күні мен уақытын келісуге және Сақтандырушыға қосымша сақтандыру төлемі туралы жазбаша өтініш жіберуге міндетті.

14.13. Егер автомобиль көлігін қарау нәтижесінде Сақтандырушының өкілі не сарапшы анықталған жасырын ақаулар сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде туындағанын анықтаса, онда Сақтандырушы жасырын ақаулардан туындаған залалдың мөлшерін айқындайды және Сақтандыру ережесінде айқындалатын тәртіппен қосымша сақтандыру төлемін жүргізеді.

14.14. Жұмыстарды жүргізудің шұғылдығынан, автомобиль көлігінің (мүліктің) бұрынғы жай-күйінің жетілдірілуінен немесе өзгеруінен туындаған қосымша шығындар және осы сақтандыру жағдайына негізделмеген басқа да шығындар нақты залал сомасына енгізілмейді және сақтандырумен өтелмейді.

14.15. Нақты залалдың мөлшерін айқындау кезінде есепке алынбайды және сақтандырумен өтелмейді:

1) автомобиль көлігіне техникалық және кепілді қызмет көрсетуге арналған шығыстар;

- 2) автомобиль көлігін қайта құрылымдауға және қайта жабдықтауға, оның жекелеген бөліктерін, бөлшектерін және тораптарын тозуына, техникалық ақауына байланысты және сақтандыру жағдайына жатпайтын басқа да себептер бойынша жөндеуге немесе ауыстыруға байланысты жұмыстар;
  - 3) автомобиль көлігінің (мүліктің) зақымдануы сақтандыру жағдайынан туындамаған бөлшектерін (бөлшектерін және т.б.) жөндеу немесе ауыстыру құны;
  - 4) қаралып отырған сақтандыру жағдайына тікелей қатысы жоқ жоқ бөліктердің (бөлшектердің, агрегаттардың және т.б.) құны;
  - 5) автомобиль көлігін тасымалдау шығындары (егер Сақтандыру полисінде Эвакуатор опциясы көзделмесе);
  - 6) жасырын ақауларды қоспағанда, құзыретті органдардың құжаттарында зақымданған ретінде көрсетілмеген автомобиль көлігінің зақымданған бөліктерін (бөлшектерін және т.б.) жөндеуге арналған шығындар;
  - 7) зақымданған автомобиль көлігін жөндеуді жүзеге асыратын ТҚКС-да қажетті қосалқы бөлшектер мен бөлшектердің болмауына байланысты автомобиль көлігінің тораптарын, агрегаттарын (жөндеудің орнына) ауыстыру;
  - 8) нормативтен тыс тарифтерді, бағалаулар мен коэффициенттерді қолдануға байланысты шығыстар;
  - 9) КҚ эвакуациялауға/немесе жөндеуді жүзеге асыру орнына жеткізуге байланысты шығыстар;
  - 10) өтініш-сауалнамаға немесе өзге де құжаттарға сәйкес сақтандыру күніне орын алған зақымдануға жұмсалған шығындар сомасы өтелмейді;
  - 11) сақтандырылған автомобиль көлігінің (мүліктің) құнын ұлғайтуға әкеп соғатын өзге де шығыстар.
- 14.16.** Сақтанушы (Сақтандырылушы немесе Пайда алушы) автомобиль көлігін (мүлкін) айдап әкету немесе ұрлау жағдайында сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушымен шарт жасауға міндетті, оған сәйкес:
- а) айдап әкетілген (ұрланған) автомобиль көлігі (мүлік) табылған жағдайда автомобиль көлігінің (мүліктің) Меншік иесі Сақтандырушының пайдасына табылған автомобиль көлігіне (мүлікке) меншік құқығын беруді ресімдеуге өзіне міндеттеме алады. Бұл ретте Тараптар шарт бойынша меншік құқығын Сақтандырушының пайдасына беруді ресімдеуге байланысты шығыстарды теңдей көтереді;
  - б) Меншік иесі осы тармақтың а) тармақшасында көрсетілген міндеттемені орындамаған жағдайда, не тараптардың келісімі бойынша Сақтанушы (Сақтандырылушы немесе Пайда алушы) автомобиль көлігі табылған күннен бастап 10 күн ішінде Сақтандырушыға қайтаруға міндетті алынған сақтандыру төлемін және табылған автомобиль көлігін ұстауға байланысты шығыстарды өтеу (егер оны Сақтандырушы Меншік иесіне бергенге дейін ұстаса), жоғалған агрегаттардың, бөлшектердің, жүйелердің, тораптардың, құрылғылардың және автомобиль көлігі конструкциясының элементтерінің құнын шегере отырып (мүлікті), сондай-ақ сақтандыру жағдайы кезінде автомобиль көлігін (мүлікті) жөндеуге немесе қалпына келтіруге жұмсалған шығыстарды ұрлауға байланысты.
- 14.17.** Осы баптың 14.16-тармағына сәйкес шартты жасау автомобиль көлігін (мүлкін) айдап әкету (ұрлау) жағдайында сақтандыру төлемі үшін қажетті шарт болып табылады.
- 14.18.** Автомобиль көлігі жойылған жағдайда тараптардың келісімі бойынша Сақтандырушы сақтандыру төлемінің орнына заттай нысандағы шығындарды өтей алады, яғни жойылған автомобиль көлігінің орнына осындай автомобиль көлігін бере алады. Сол маркадағы, модельдегі және шығарылған жылдағы автомобиль көлігі осыған ұқсас болып есептеледі.

14.19. Сақтанушының (Сақтандырылушының) шығындарды болдырмау немесе азайту мақсатында шеккен шығыстары, егер мұндай шығыстар Сақтандырушының нұсқауларын орындау үшін қажет болса немесе жүргізілсе, тіпті тиісті шаралар сәтсіз болса да, Сақтандырушының өтеуіне жатады.

Мұндай шығыстар нақты мөлшерде өтеледі, алайда сақтандыру төлемінің және шығыстар өтемақысының жалпы сомасы Сақтандыру полисінде көзделген сақтандыру сомасынан аспайтындай мөлшерде. Егер шығыстар Сақтанушының (Сақтандырылушының) Сақтандырушының нұсқауларын орындауы нәтижесінде туындаған болса, олар сақтандыру сомасына қатысы жоқ толық мөлшерде өтеледі.

14.20. Сақтандырушы Сақтанушының (Сақтандырылушының) ықтимал шығындарды азайту үшін оған әдейі ақылға қонымды және қолжетімді шаралар қолданбауы салдарынан туындаған шығындар бөлігінде сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады.

14.21. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды, егер:

1) Сақтанушы (Сақтандырылушы немесе Пайда алушы) немесе оның өкілі Қазақстан Республикасы Қаржы мониторингі агенттігінің ресми сайтында (бұдан әрі - ҚМА тізбесі) жарияланған терроризмді және экстремизмді қаржыландыруға байланысты, сондай-ақ жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға байланысты тұлғалар мен ұйымдардың тізбесіне (бұдан әрі мәтін бойынша - ЖКЖҚТҚ тізбесі) енгізілген;

2) сақтанушының/сақтандырылушының тиісті тексеру жүргізу үшін құжаттарды, сондай-ақ сақтандырушының сұрау салуы бойынша қосымша ақпаратты ұсынбауы;

3) ақша қаражатымен және (немесе) өзге мүлікпен операция КЖ және ТҚ мақсатында жүзеге асырылып жатыр деп пайымдауға негіз болған жағдайда;

4) Сақтанушы (сақтандырылушы немесе пайда алушы) осы Ереженің 13-бабында көрсетілген құжаттарды ұсынбаған немесе залалдың туындау мән-жайлары мен оның мөлшеріне қатысты көрінеу жалған мәліметтер берген немесе осы баптың 14.16-тармағына сәйкес шарт жасалмаған;

14.22. Сақтандырушының сақтандыру жағдайы басталған күнгі тиісті көлік құралының нарықтық құны мөлшерінде (осы көлік құралының бүкіл құнына немесе оның бір бөлігінің, оның бөлшектерінің, осы мүліктің жиынтық бөлігінің бүкіл құнына) сақтандыру төлемін жүзеге асырған жағдайда көлік құралына (тұтастай немесе оның бөліктеріне, тиісінше оның бөлшектеріне, жинақтаушы бөліктеріне) немесе оның қалдықтарына құқығы бар. Бұл жағдайда меншік иесі және/немесе Сақтанушы/Сақтандырылушы/Пайда алушы Сақтандырушыға абандонның жазбаша өтінішін беруге міндетті (зардап шеккен/жоғалған көлік құралына немесе оның бір бөлігіне мүліктік құқықтардан Сақтандырушының пайдасына тиісінше бас тарту) оның негізінде Сақтандырушы көрсетілген көлік құралының (оның бір бөлігінің) меншік иесі болу құқығын алады немесе оның кез келген қалдығын, барлық құқық белгілейтін құжаттарды берумен бірге, керісінше жағдайда Сақтанушы Сақтандырушыға Сақтандырушы жүзеге асырған сақтандыру төлемін толық көлемде қайтаруға тиіс.

14.23. Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау үшін барлық қажетті құжаттарды алғаннан кейін 5 (бес) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемі туралы не сақтандыру төлемінен бас тарту туралы шешім қабылдайды. Сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту туралы шешім қабылданған кезде сақтандырушы сақтанушыға (сақтандырылушыға, пайда алушыға) бұл туралы шешім қабылданған күннен бастап 10 (он) жұмыс күні ішінде бас тарту себептерін көрсете отырып, қабылданған шешім туралы жазбаша нысанда хабарлайды.

14.24. Сақтандырушы сақтандыру төлемі туралы шешім қабылданғаннан кейін 10 (он) жұмыс күні ішінде пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырады.

14.25. Тараптар арасында залалдың себептері мен мөлшері туралы даулар туындаған жағдайда тараптардың әрқайсысының сараптама жүргізуді талап етуге құқығы бар. Сараптама оны жүргізуді талап еткен тараптың есебінен жүргізіледі. Егер сараптама нәтижелерімен сақтандырушының сақтандыру төлемі бөлігінде бас тартуы негізсіз болғаны анықталса, сақтандырушы бастапқыда төлеуден бас тартылған соманың және сараптама жүргізілгеннен кейін төленген сақтандыру төлемі сомасының арақатынасына сәйкес келетін сараптама бойынша шығыстар үлесін өзіне алады.

14.26. Егер сақтандыру жағдайы басталған сәтте Сақтанушы бөліп-бөліп төлеу кезінде сақтандыру сыйлықақысының кезекті жарнасын енгізбесе, сақтандыру төлемі төленбеген сақтандыру сыйлықақысының (кезекті транштың) мөлшері шегеріле отырып жүзеге асырылады.

14.27. Сақтандыру төлемін уақытылы жүзеге асырмағаны үшін Сақтандырушы Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 353-бабына сәйкес жауапты болады.

14.28. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүргізуден бас тартуына Қазақстан Республикасының заңдарында көзделген тәртіпшен және шарттарда сақтандыру омбудсманы дауды реттеу тәртібін сақтаған жағдайда Сақтанушы сотқа шағымдана алады.

14.29. Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы, егер сақтандыру жағдайы мыналардың салдарынан орын алған болса:

1) қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, Сақтанушының, Сақтандырылушының және (немесе) Пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттерінің;

2) Сақтанушының, Сақтандырылушының және (немесе) Пайда алушының заң актілерінде белгіленген тәртіпшен қасақана қылмыстар немесе сақтандыру жағдайына себепті байланыстағы әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған іс-әрекеттерінің.

14.30. Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына мыналар да негіз болуы мүмкін:

1) Сақтанушының/Сақтандырылушының автомобиль көлігін каршеринг үшін пайдалануы;

2) Сақтанушының/Сақтандырылушының автомобиль көлігін автобус парктерінің, автобазалардың, автошаруашылықтардың, коммуналдық қызметтердің, тамақ өнімдерін жеткізу қызметтерінің және т.б., сондай-ақ такси ретінде пайдалануы;

3) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдары туралы көрінеу жалған мәліметтер беруі;

4) Сақтанушының сақтандыру жағдайынан болған залалды азайту бойынша шараларды қасақана қабылдамауы;

5) Сақтанушының залалды келтіруге кінәлі тұлғадан тиісті өтемді алуы;

6) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тексеруге және оларға келтірілген залалдың мөлшерін белгілеуге кедергі жасауы;

7) Сақтанушының еркіне байланысты емес себептермен немесе дәлелді себептермен байланысты болған және Сақтанушы осы фактіні растайтын құжаттарды ұсынған жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар етпеу немесе уақытылы хабардар етпеу;

8) Сақтанушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтанушыға талап ету құқығының ауысуы үшін қажетті құжаттарды Сақтандырушыға беруден бас тартуы;

9) Сақтандыру ережелерінде, Сақтандыру полисінде көрсетілген өзге де жағдайлар.

14.31. Сақтандырушыны Сақтанушының алдында оның осы баптың 14.29 - 14.30-тармақтарында көзделген заңсыз әрекеттерінің себептері бойынша сақтандыру

жауапкершілігінен босату Сақтандырушыны бір мезгілде Сақтандырылушыға немесе Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатады.

14.32. Егер құқық қорғау органдары Сақтанушыға (Сақтандырылушыға, Пайда алушыға) немесе оның отбасы мүшелеріне қарсы қылмыстық іс қозғаса және залалдың туындауына әкеп соққан мән-жайларды тергеп-тексеруді жүргізсе не құзыретті органдардың сақтандыру төлемінен бас тарту үшін негіздердің болуын көздейтін материалдары болса, Сақтандырушының Сақтанушыны (Сақтандырылушыны, Пайда алушыны) кідірту себептері туралы жазбаша хабардар ете отырып, сақтандыру төлемі туралы шешім қабылдау мерзімін тергеп-тексеру немесе сот талқылауы аяқталғанға дейін кейінге қалдыруға құқығы бар.

14.33. Тараптардың келісімі бойынша ірі тәуекелдер қайта сақтандырылған жағдайда сақтандыру төлемінің мерзімі неғұрлым кеш күнге ауыстырылуы мүмкін.

15. САҚТАНУШЫНЫҢ ШЫҒЫНДАРДЫ ӨТЕУ ҚҰҚЫҚТАРЫНЫҢ САҚТАНДЫРУШЫҒА АУЫСУЫ (СУБРОГАЦИЯ)

15.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған Сақтандырушыға Сақтанушының (Сақтандырылушының) сақтандыру нәтижесінде өтелген шығындар үшін жауапты тұлғаға талап ету құқығы төленген сома шегінде ауысады.

15.2. Сақтанушы (Сақтандырылушы) сақтандыру төлемін алған кезде Сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және оған Сақтандырушының өзіне ауысқан талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

15.3. Егер Сақтанушы (Сақтандырылушы) өзінің Сақтандырушы өтеген шығындар үшін жауапты тұлғаға талап қою құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру Сақтанушының (Сақтандырылушының) кінәсінен мүмкін болмаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігінде жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

16. САҚТАНДЫРУ ПОЛИСІН ТОҚТАТУ ШАРТТАРЫ

16.1. Сақтандыру полисі мынадай жағдайларда өзінің қолданылуын тоқтатады:

- 1) Сақтандыру полисінің қолданылу мерзімі аяқталған;
- 2) егер сақтандырылушы сақтанушының сақтандыру жарналарын төлеу бойынша міндеттерін өзіне қабылдамаса, заңды тұлға болып табылатын сақтанушы таратылған немесе жеке тұлға болып табылатын сақтанушы қайтыс болған жағдайда;
- 3) Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен таратылған жағдайда;
- 4) сот Сақтандыру полисін жарамсыз деп тану туралы шешім қабылдаған жағдайда;
- 5) Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген өзге де жағдайларда.

16.2. Тараптардың Сақтандыру полисін мерзімінен бұрын бұзуға құқығы бар.

16.3. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көзделген мән-жайлар бойынша Сақтандыру полисі мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандыру полисін тоқтату үшін негіз ретінде көзделген мән-жайлар туындаған кезден бастап Сақтандыру полисі тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап басқа тарапты дереу хабардар етуге тиіс. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 841-бабының 1-тармағында көзделген мән-жайлар бойынша Сақтандыру полисі бойынша төленген сақтандыру сыйлықақысын қайтару Сақтандыру полисі қолданылған тиісті кезеңге барабар сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін шегере отырып және Сақтандырушының істі жүргізуге жұмсаған шығыстарын шегере отырып, Сақтандыру полисінде көрсетілген мөлшерде жүргізіледі.

16.4. Сақтанушы - жеке тұлға жасалған күннен бастап он төрт күнтізбелік күн ішінде қарыз шартына байланысты Сақтандыру полисінен бас тартқан кезде Сақтанушы Сақтандырушыға төлеген сақтандыру сыйлықақысы не сақтандыру жарналары қайтарылуға жатпайды.

16.5. Сақтанушы-жеке тұлға қарыз шартымен байланысты емес Сақтандыру полисінен бас тартқан кезде ол жасалған күннен бастап он төрт күнтізбелік күн ішінде Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін шегере отырып, Сақтанушыға сақтандыру қолданылған уақытқа бара-бар сақтандыру сыйлықақысын, және Сақтанушыдан сақтандыру полисін бұзу туралы өтінішті алған сәттен бастап 30 (отыз) жұмыс күні ішінде алынған сақтандыру сыйлықақысының он пайызынан аспайтын сақтандыру шартын бұзуға байланысты шығындарды қайтаруға міндетті.

16.6. Сақтанушының (қарыз алушының) қарыз шарты бойынша қарыз беруші алдындағы міндеттемелерін орындау себебі бойынша Сақтанушының бастамасы бойынша Сақтандыру полисі мерзімінен бұрын бұзылған кезде Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін сақтандыру қолданылған уақытқа барабар шегере отырып, Сақтандыру полисінің алынған сақтандыру сыйлықақысының он пайызы мөлшерінде бұзылуына байланысты сақтандыру сыйлықақысын және шығасыларды қайтаруды жүргізеді. Осы тармақта көрсетілген негіздеме бойынша пайдаланылмаған сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтару Сақтанушыдан Шартты бұзу туралы өтінішті алған сәттен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады.

16.7. Қарыз шарты жарамсыз деп танылған жағдайда не Сақтанушының қарыз алудан бас тарту себебі бойынша ол жасалған күннен бастап қарыз шарты бұзылған кезде Сақтандыру полисі жасалған күннен бастап бұзылады, бұл ретте Сақтандырушы Сақтандыру полисінде көрсетілген деректемелерге сақтандыру сыйлықақысын толық көлемде 30 жұмыс күні ішінде қайтаруды жүргізеді.

16.8. Сақтандыру полисін мерзімінен бұрын тоқтату Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарын орындамаудан туындаған жағдайларда соңғысы Сақтанушыға ол төлеген сақтандыру сыйлықақысын не сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.

16.9. Сақтандыру полисі кез келген негіз бойынша мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде, егер Сақтандыру полисі бойынша кез келген мөлшерде сақтандыру төлемі жүзеге асырылса - сақтандыру сыйлықақысы және/немесе оның бір бөлігі қайтарылуға жатпайды.

16.10. Сақтандыру полисі мерзімінен бұрын бұзылған жағдайда, осы Ережелерге қосылу жолымен жаңа Сақтандыру полисін жасау мақсатында Сақтандырушының Сақтандыру полисі қолданылған уақытқа барабар сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін алуға құқығы бар, бұл ретте Сақтандырушы пайдаланылмаған сақтандыру кезеңі үшін сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін жаңа Сақтандыру полисі бойынша сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін төлеу есебіне есепке жатқызуды жүзеге асырады.

16.11. Сақтандыру полисінде сақтандыру шартын тоқтатудың өзге (қосымша) талаптары көзделуі мүмкін.

17. ҚОСЫМША ШАРТТАР

17.1. Сақтандыру ережелерінің шарттарына өзгерістер енгізу қажет болған кезде өзгерістер Сақтандырушының уәкілетті органымен келісілуге тиіс.

17.2. Сақтандырушы мен Сақтанушы (Пайда алушы) арасында туындайтын Сақтандыру полисі бойынша дауларды тараптар тікелей келіссөздер жолымен қарайды.

17.3. Тараптар уағдаластыққа қол жеткізбеген жағдайда дау Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес соттың шешуіне беріледі.

17.4. Тараптар ынтымақтастық нәтижесінде алынған құпия ақпаратты жария етпеуге тиіс.

17.5. Тараптар Сақтанушыға/Сақтандырылушыға/Пайда алушыға қатысты шектеу

шаралары туралы ОҒАС, Еуроодақ, Ұлыбритания санкциялары және/немесе шектеулері олардың: үлестес тұлғаларына, лауазымды тұлғаларына, қызметкерлеріне, бенефициарларына қолданылған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушыға жай жазбаша хабарлау арқылы Шартты біржақты тәртіппен мерзімінен бұрын бұзуға құқылы. Шарт Сақтандырушы Сақтанушыға электрондық пошта немесе пошта арқылы Сақтандыру полисінде көрсетілген мекенжайға не жеке кабинетіне хабарлама жіберген сәттен бастап бұзылған болып есептеледі. Шарт Сақтандырушы Сақтанушыға электрондық пошта немесе пошта арқылы Сақтандыру полисінде көрсетілген мекенжайға не жеке кабинетіне хабарлама жіберген сәттен бастап бұзылған болып есептеледі.

Тараптар Ережелердің осы тармағының тармағына сәйкес Сақтандыру полисінің қолданылуы тоқтатылғаннан кейін Сақтандырушы пайдаланылмаған сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін Шарттың қолданылуы тоқтатылған күннен бастап 20 жұмыс күні ішінде Шарт бойынша сақтандыру сыйлықақысының жалпы сомасының 25% (жиырма бес пайызы) мөлшеріндегі істі жүргізуге арналған шығыстарды шегере отырып, пайдаланылмаған сақтандыру қорғауының кезеңіне барабар қайтаратынымен келіседі.

Тараптар Сақтанушыға/Сақтандырылушыға/Пайда алушыға, олардың: үлестес тұлғаларына, лауазымды тұлғаларына, қызметкерлеріне, бенефициарларына қатысты шектеу шаралары туралы ОҒАС, Еуроодақ, Ұлыбритания санкцияларын және/немесе шектеулерін қолданған жағдайда Сақтандырушы санкциялар мен шектеулер қолданылғанға дейін Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырмайды деп келіседі.

Тараптар Ережелердің осы тармағына сәйкес Сақтандыру полисі біржақты бұзылған кезде және санкциялар мен шектеулерге байланысты сақтандыру төлемі жүзеге асырылмаған кезде Сақтандырушы тұрақсыздық айыбын төлемейтіндігімен және Сақтанушыға/Сақтандырылушыға/Пайда алушыға қандай да бір шығындарды өтемейтіндігімен келіседі.

17.6. Сақтандыру полисін жасай отырып, Сақтандыру полисін мерзімінен бұрын бұзу және осы Ережеге қосу жолымен жаңа Сақтандыру полисін жасау жағдайларын қоспағанда, Сақтанушы тұрған жеріне және сақтандыру орнына қарамастан, алдыңғы 3 (үш) жыл ішінде шығындар болмағанын растайды және мәлімдейді.

17.7. Сақтанушы Сақтандыру полисін жасай отырып, жалған мәліметтер берудің, атап айтқанда сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартудың немесе Сақтандыру полисін жарамсыз деп танудың алдын алғанын және оның салдарымен келіскенін растайды.

17.8. Сақтандыру полисін жасай отырып, Сақтанушы Сақтандыру ережелерінің барлық шарттарымен танысқанын растайды, Сақтандыру ережесінің әрбір бетін оқыған және онымен келісетіндігін растайды.

17.9. Сақтандыру полисін жасай отырып, Сақтанушы жасалатын Сақтандыру полисінің нысанына ұқсас сақтандыру нысанаы бар басқа сақтандыру компанияларымен сақтандыру шарттарын жасаспағанын растайды және мәлімдейді.

17.10. Сақтанушы Сақтандыру полисін жасай отырып, Сақтандырушыдан кез келген нысанда (жазбаша, электрондық, смс хабарламалар және т.б.) сақтандыру қызметтері бойынша жарнамалық өнімді қоса алғанда, кез келген ақпаратты алуға өз келісімін береді.

17.11. Сақтандыру полисін жасай отырып, Сақтанушы өтініште жауап болмаған жағдайда Сақтандырушы өз пайдасына толтырылмаған тиісті бос жолдарды түсіндіретінін растайды және онымен келіседі (мысалы, егер күзет туралы белгі болмаса - күзет орын алады деп болжанады (ал егер күзет орын алмаса, Сақтанушы көрінеу жалған мәліметтер берді деп болжанады), егер өткен жылдар мен айлардағы шығындар туралы ұяшық бос болса, шығындар болмады деп болжамдалса, ал егер Сақтанушы көрінеу жалған мәліметтер берді деп болжамдалса және т.б.) және Сақтанушы жағымсыз ақпаратты жасыру мақсатында әдейі жалған мәліметтер ұсынды деп болжанады.

17.12. Сақтандыру полисін жасай отырып, Сақтанушы тәуекелдерді болдырмауда және сақтандыру жағдайының басталуына жол бермеуде сақтандыру мүддесі бар екенін растайды.

17.13. Сақтанушы, Сақтандырылушы, Пайда алушы Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз Сақтандыру полисі бойынша құқықтар мен міндеттерді үшінші тұлғаларға бере алмайды.

17.14. Сақтандыру полисін жасай отырып, Сақтанушы Сақтандырылушының Сақтандыру полисін жасауға келісімін алғанын растайды.

17.15. Сақтандыру полисінде көрсетілген төлемдер кестесіне сәйкес сақтандыру сыйлықақысын төлеу бойынша бөліп-бөліп төлеуді ұсынған және Сақтанушы кезекті сақтандыру жарнасын төлеу мерзімін 5 (бес) күнтізбелік күннен асырмауға жол берген жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысының сомасын бүкіл кезең үшін толық көлемде сот тәртібімен өндіріп алуға құқылы.

17.16. Осы Сақтандыру ережелері қазақ және орыс тілдерінде жасалды. Мәтіндер арасында әртүрлі оқылған жағдайда орыс тіліндегі мәтіннің басым заңды күші бар.